

Қазақстан Республикасы
Ақтөбе облысы
Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов атындағы жалпы
орта білім беретін мектебі

Республика Казахстан
Актюбинская область
Айтекебинский район
Общеобразовательная средняя
школа имени Т.Жургунова

К.Айтазин көшесі № 16А, телефон: 21 – 6 – 79 E mail: Zhurgenovsh@mail.ru

Темірбек Жүргенов селосы

село Темирбека Жургунова

Бұйрық №88 н/к

01 қыркүйек 2021 жыл

Үйірмелер өткізу туралы

2021-2022 оқу жылында келешек жас ұрпақты шығармашылық қолөнерге, ұлттық аспап түрі домбыраға деген қызығушылықтарын арттыруға бағыттайтын төмендегі үйірмелердің өткізілуін

Бұйырамын:

- 1.1.Өркен театры үйірмесін жүргізу Ж Құрымбаеваға жүктелсін.
- 1.2.Қолөнер үйірмесін жүргізу Н.Т.Рахметоваға жүктелсін.
- 1.3.Домбыра үйірмесін жүргізу А.С.Прмаганбетоваға жүктелсін.
- 1.4. «Көмек» волентарлық тобының жұмысын жүргізу А.Т.Махановаға жүктелсін.

2.Осы бұйрықтың орындалуын қадағалау тәрбие ісінің орынбасары Н.Б.Құдайбергеновке жүктелсін.

Мектеп директоры:

Л.Х.Еспанова

Бекітемін:
 Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

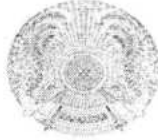
Т.Жүргенов ЖОББ мектебі бойынша 2021-2022 оқу жылында жүргізілетін
 үйірмелер мен спорттық секциялардың сабақ кестесі

Апта	Уақыты	Бала саны	Класс	Секция, үйірме атауы	Жетекшісі
Дүйсенбі	09:30-11:00	5	5	Үстел тенісі	Махай К.
	19:30-21:00	20	10	Волейбол /қыз/	Ахметов М
	15:45-16:30	9	10	«Шебер қолдар»	Рахметова Н
	10:00-11:30	4	6	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
	14:30-16:00	4	4	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
Сейсенбі	15:45-16:30	4	9	«Панно»	Рахметова Н
	10:00-11:30	4	6	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
	14:30-16:00	2	8	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
Сәрсенбі	09:30-11:00	9	6	Үстел тенісі	Махай К.
	19:30-21:00	12	9,10	Футбол / Ер /	Жастілеков Д
	19:30-21:00	9	4,6,7	Волейбол /ер /	Болатұлы А
	15:45-16:30	4	9	«Панно»	Рахметова Н
	09:45-10:30	4	7	«Ұлттық ою - өнектер»	Рахметова Н
	10:00-11:30	4	6	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
	14:30-16:00	1	11	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
	19:30-21:00	12	8,9,11	Волейбол қыз	Ахметов М
Бейсенбі	15:45-16:30	9	10	«Шебер қолдар»	Рахметова Н
	14:50-15:35	4	8	«Сиқырлы қолдар»	Рахметова Н
	10:00-11:30	4	6	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
	14:30-16:00	2	8	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
	14:30-16:00	4	4,8,11	Үстел тенісі	Махай К.
Жұма	19:30-21:00	24	8,9	Волейбол ер	Болатұлы А
	14:50-15:35	3	11	«Оригамми»	Рахметова Н
	14:50-15:35	4	8	«Сиқырлы қолдар»	Рахметова Н

	10:00-11:30	4	6	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
	14:30-16:00	2	8	«Көркем» домбыра	Прмағанбетова А
Сенбі	17:00-19:00	10	11	Футбол Ер	Жастілеков Д
Жексенбі	16:00-17:30	22	9,10,11	Футбол Ер	Жастілеков Д
	14:30-16:00	32	8,9,10,11	Волейбол кыз	Ахметов М
	13:00-14:30	34	4,6,7,8,9	Волейбол ер	Болатұлы А

Тәрбие ісінің орынбасары: Н.Б. Құдайбергенов

Қазақстан Республикасы
Ақтөбе облысы
Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов атындағы жалпы
орта білім беретін мектебі

Республика Казахстан
Актюбинская область
Айтекебинский район
Общеобразовательная средняя
школа имени Т.Жургенова

К.Айтазин көшесі № 16А, телефон: 21 – 6 – 79 E mail: Zhurgenovsh@mail.ru

Темирбек Жүргенов селосы

село Темирбека Жургенова

Бұйрық №69 н/к

03 қыркүйек 2021 жыл

Спорттық секциялар туралы

2021-2022 оқу жылында оқушыларды салауатты өмір сүруге тәрбиелейтін және қимыл, қозғалыс қабілеттерін дамыту үшін төмендегідей спорттық секциялар жүргізілуін

Бұйырамын:

- 1.1. Футбол секциясын жүргізу дене шынықтыру пәнінің мұғалімі Д.М.Жастілековке жүктелсін.
 - 1.2. Волейбол қыз балаларға арналған секциясын жүргізу дене тәрбиесі пәнінің мұғалімі М.Б.Ахметовке жүктелсін.
 - 1.3. Волейбол ер балалар секциясын жүргізу дене шынықтыру пәнінің мұғалімі А.Болатұлына жүктелсін.
 - 1.4. Шахмат секциясын жүргізуді дене шынықтыру пәнінің мұғалімі А.Болатұлына жүктелсін.
 - 1.5. Теннис секциясын жүргізуді дене шынықтыру пәнінің мұғалімі К.Т.Махайға жүктелсін.
2. Спорт секциясының жетекшілері жұмыс бағдарламасы жоспарын бекіттіріп, кестеге сай секцияларды өткізсін.
 3. Секцияға қатысатын оқушылардың денсаулығын және қауіпсіздігін сақтау мақсатында ереже таныстырылып, ата-анасынан қолхат алынсын.
 4. Осы бұйрықтың орындалуын қадағалауды тәрбие ісінің орынбасары Н.Б.Құдайбергенов пен спорт нұсқаушысы Д.М.Жастілековке міндеттелсін.

Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Қазақстан Республикасы
Ақтөбе облысы
Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов атындағы жалпы
орта білім беретін мектебі

Республика Казахстан
Актюбинская область
Айтекебинский район
Общеобразовательная средняя
школа имени Т.Жургенова

К.Айтазин көшесі № 16А, телефон: 21 – 6 – 79 E mail: Zhurgenovsh@mail.ru

Темирбек Жүргенов селосы

село Темирбека Жургенова

Бұйрық №87 н/қ

01 қыркүйек 2021 жыл

Қосымша ақы төлеу туралы

1. Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсанындағы №293 (02.01.2021 №399-VI 8-бапқа өзгеріс енгізілген) «Педагог мәртебесі туралы» Заңының 8-бабының 4-тармағына сәйкес сабақтан тыс спорт сабақтарын жүргізгені үшін, төмендегі тізімдегі дене шынықтыру пәні мұғалімдеріне 2021 жылдың 1-қыркүйек айынан бастап қосымша ақы төленсін.

- 1). М.Ахметов (волейбол қыздар)
- 2). К.Махай (теннис)
- 3). Д.Жастілеков (футбол)
- 4). А.Болатұлы (волейбол қыздар)

2. Осы бұйрықтың орындалуын оқу ісінің орынбасары А.А.Құдайбергеноваға міндеттеймін.

Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Бекітемін
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова
« 06 » февраль 2021ж

Т. Жүргенов атындағы жалпы орта мектебінің
сыныптан тыс спорт үйірмелерін ұйымдастыру үшін
2021-2022 оқу жылындағы спорт зал жүктемесі

№ р/с	Үйірменің атауы	Уақыты	Оқушы саны	Ұйымдастырушы
1	Үстел теннисі	Дс 09:30-11:00 Ср 09:30-11:00 Жм 09:30-11:00	18	Махай К.
2	Футбол (Ер балалар)	Ср 19:30-21:00 Сб 17:00-19:00 Жс 10:30-12:00	23	Жастілеков Д.
3	Волейбол (қыз)	Дс 19:30-21:00 Бс 19:30-21:00 Жс 14:00-15:30	33	Ахметов М.
4	Волейбол (ер)	Сс 19:30-21:00 Жм 19:30-21:00 Жс 09:00-10:30	35	Болатулы А.

Бекітемін Л.Х.Еспанова
Мектеп директоры

Келісемін Н.Б.Құдайбергенов
Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары

Тақырыптық күнтізбе жоспары
«Ұлттық ою өрнектер»

Класы: 7 «А»

Үйірме жетекшісі: Н.Т. Рахметова

Көркем еңбек пәнінің мұғал

2021 – 2022 оқу жылы

Мақсаты:

1. Оқушыларды қолөнерге баулу, өнерге деген қызығушылықтарын, шығармашылық белсенділіктерін арттыру.
2. Оқушыларды жинақтылыққа, төзімділікке, икемділікке, ұқыптылыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу.

Міндеттері:

1. Жұмысты ұйымдастырып, керекті материалдарды тиімді, ұқыпты пайдалана білу
2. Оқушылардың іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыру.
3. Оқушыларды еңбекке тәрбиелеп, еңбек мәдениеті мен техника қауіпсіздігінің бастапқы элементтерін меңгеруге бағыттау.
4. Оқушының еңбекке қызығушылық ынтасын нығайту және ой-өрісін кеңейту.
5. Еңбектің қажеттілігін білуін, бастаған ісін талғаммен аяқтауын қадағалау.
6. Балаларды тек жеке бастары үшін еңбек етуге емес, халықтық ортақ үшін еңбектенуге үйрету.

Нормативтік бөлім

Барлығы -34 сағат, 7 –сынып

Аптасына 1 сағат

Күндері: сәрсенбі

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
1-2	Кестелі сурет тігудің технологиясы	2	08.09(01.09)
3-4	«Гүл шоғы» кестесі	2	15.09/22.09
5-6	Құрақты пішу	2	29.09/06.10
7-8	Құрақты көктеп тігу	2	13.10/20.10
9-10	Құрақ көрпеше жасау	2	27.10/10.11
11-12	Ою-өрнектердің эскизін салу	2	17.11/24.11
13-14	Ою-өрнектерді жабыстыру арқылы бұйымдар жасау	2	08.12(01.12)
15-16	Матадан ою ою жұмыстары	2	15.12/22.12
17-18	Таспадан «Раушан гүлін дайындау»	2	29.12/12/01
19-20	Ойыншықтың эскизін салу	2	19.01/26.01
21-22	Ойыншықты пішу	2	02.02/09.02
23-24	Ойыншықты тігу	2	16.02/23.02
25-26	Эскизін салу. Гүлдер.	2	02.03/09.03
27-28	Қағаз бетіне орналастыру	2	16.03/06.04
29-30	Жапсырмалау	2	13.04/20.04
31-32	Эскизін салу. «Қызғалдақ»	2	27.04/04.05
33-34	Суретті бастыра моншақпен кестелеу. Шығармашылық жұмыс	2	11.05/18.05

Бекітемін Д.Х.Еспанова
Мектеп директоры

Келісемін Н.Б.Құдайбергенов
Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары

Тақырыптық күнтізбе жоспары
«Сықырлы қолдар»

Класы: 8 «А»

Үйірме жетекшісі: Н.Т. Рахметова

Көркем еңбек пәнінің мұғалімі

2021 – 2022 оқу жылы

Бағдарламаның мақсаты:

Іскерлік, икемділік қабілеттерін арттыру. Тәрбиелік дағдысын жеткізіп, еңбектену жұмысына төзімділігін жеткізу.

Бағдарламаның міндеті:

Сапалы білім берумен қатар еңбекке баулу, үйрету аса қажет. Жастарымыздың өнерлі болуы қоғамдық өмірімізге үлкен әсерін тигізеді деп ойлаймын. Олай болса, біздің басты міндетіміз жаңа заман ғылымының мол жетістіктерімен қаруланған, мәдени дүние танымы, көзқарасы қалыптасқан бәсекеге қабілетті маман жастарды тәрбиелеу. Қолөнер үйірмесі өнер мен білім беру ісін бір-бірімен ұштастырып, бала санасына ұялатуда үлкен жүрек, мол мейрімділікпен қоса кәсіби дарын, іздемпаздық, іскерлік екендігі адамның адамгершілік дүние танымын қалыптастырып үйрету. Бұл авторлық бағдарлама, бұл бағдарламаны жасауда өзімнің жылдар бойы жасаған тәжірибемді пайдаландым. Бағдарлама оқушылардың жас ерекшеліктеріне байланысты 7 сынып оқитын оқушыларға арналған. Үйірменің апталық жүктемесі 1 сағат, жылына 34 сағатқа арналып құрастырылған. Үйірме барысында оқушылардың жас ерекшеліктері мен мүмкіндіктері, пәнге деген ұмтылыстары, оны меңгеру деңгейлері ескерілді. Үйірме отырыстарында оқушылардың деңгейіне қарай практикалық және шығармашылық жұмыстар қойылып, түрлі әдіс-тәсілдерді меңгеріп, орындау қарастырылды.

Нормативтік бөлім

Барлығы -68 сағат, 8 –сынып

Аптасына 1сағат

Күндері: бейсенбі

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
1-2	Тоқу ережелерін қайталап еске түсіру. Техникалық қауіпсіздікті сақтау	2	09.09(02.09)
3	Ілмек бізбен тоқудың шартты белгілерін дұрыс оқып,орындай білу	1	16.09
4-5	Тоқудың негізгі элементтерін орындау тәсілдері мен техникасы	2	23.09/30.09
6-7	Тоқу схемасымен жұмысты дұрыс орындау	2	07.10/14.10
8-9	Ұялы телефонға әр түрлі қапшықтар тоқу.Схемасын сызу,жіп таң-дау	2	21.10/28.10
10-11	Гобилен және оның түрлері	2	11.11/18.11
12-13	Әдемілік үшін гүл тоқу,моншак қадау.Бауын тоқу жұмысты аяқтау	2	25.12/02.12
14-15	Қарапайым (салфетка) сулық тоқу.Схемасымен танысу.	2	09.12/23.12
16-17	Сулық тоқуды жалғастыру,жұмысты аяқтау.	2	30.12/12.01
18-19	«Түймедак»(ромашка) гүлін тоқу әдісін меңгерту,жіп таңдау.	2	19.01/26.01
20-21	Гүлдің сабағын тоқу,жұмысты аяқтау.	2	03.02/10.02
22-23	Дайын тоқылған гүлді матаға тігу,рамкаға салу	2	17.02/24.02
24-25	Тігін инесін түйрейтін жастықшалар тоқу.Схемасын сызу	2	03.03/10.03
26-27	Моншакпен тоқу туралы жалпы түсінік.	2	17.03/31.03
28-29	Бисермен жұмыс.Моншак түрлері.керекті материалдар мен құрал-жабдықтар	2	07.04/14.04
30-31-32	Қол орамал шетіне моншакпен,жіппен шілтер тоқу	3	21.04/28.04/05.05
33-34	Тоқу әдістерін үйрету	2	12.05/19.05

Бекітемін Л.Х.Еспанова
Мектеп директоры

Келісемін Н.Б.Құдайбергенов
Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары

Тақырыптық күнтізбе жоспары
«Панно»

Класы: 9 «Ә»

Үйірме жетекшісі: Н.Т. Рахметова

Көркем еңбек пәнінің мұғалімі

2021-2022 оқу жылы

Мақсаты:

Балаларға қосымша білім беруде оқушының білімін, шеберлігін көрсету. Оқушыны шығармашылық жұмысқа тарту арқылы танымдық қабілеттерін, қызығушылығын арттыру, жетістіктерін бағалап көрсету, белсенділігін қалыптастыру, өздігінен еңбек етуге дайындау, іскерлігін дамыту.

Міндеті:

- Оқушыларды шығармашылыққа тарта отырып жобаны тани білуге, он саусағынан өнері тамған баланы тәрбиелеу.
- Шәкіттердің шеберлігін, білім мен еңбегін көрсету.
- Іскерлік, икемділік қабілеттерін арттыру.
- Тәрбиелік дағдысын жеткізіп, еңбектену жұмысына төзімділігін жеткізу.

Нормативтік бөлім

Барлығы -34 сағат, 9 –сынып

Аптасына: 1 сағат

Күндері: сейсенбі

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
1-2	Кабинетте жалпы тәртіп сақтау, қауіпсіздік техникасы ережелері, санитарлық-гигиеналық талаптар және еңбек қауіпсіздігі.	2	07.09/14.09
3-4	Әр түрлі материалдармен жұмыс	2	21.09/28.09
5-6	Дән мен тұқымнан картиналар жасауды үйрену	2	05.10/12.10
7-8	Күзгі жапырақтардан гүл шоғын жасау. Күзгі жапырақтардан гүл шоғын жасау. Күзгі жапырақтардан гүл шоғын жасау.	2	19.10 26.10
9-10	Газеттен сәндік бұйым жасау.	2	09.11/16.11
11-12	Пластикалық бөтелкеден түрлі бұйымдар жасауды үйрену (қобдиша, сауыт, т.б.) Пластикалық бөтелкеден гүл жасау Пластикалық бөтелкеден ағаш жасау	2	23.11/30.11
13-14	Ертектің сюжетін жапсырмалау	2	07.12/14.12
15-16	Жіптен композиция жасау	2	21.12/28.12
17-18	Қолөнер түрлері	2	11.01/18.01
19-20	Квиллинг қолөнер түрімен танысу. «Табиғатты бейнелеу» . «Гүлдіесте» жасау. Ыдыстар жасау	2	25.01/01.02
21	Тұрмыстық бұйымдар тоқу Ұялы телефонға әр түрлі қапшықтар тоқу.Схемасын сызу, жіп таңдау	1	08.02
22-23	Қарапайым (салфетка) сулық тоқу.	2	15.02/22.02
24-25	Мата кесінділерімен жұмыс (сөмке, т.б.) Мата кесінділерінен төсеніш жаасау	2	01.03/15.03
26-27-28	Ши құрағы	3	05.04/12.04/19.04
29-30	Жұмсақ ойыншық түрлерінің схемасын жасау.	2	26.04/03.05
31-32	Қажетсіз киімдерді жанарту	2	10.05/17.05
33-34	Су моншақпен жұмыс.	2	23.05 /24.05

Бекітемін Л.Х.Еспанова
Мектеп директоры

Келісемін Н.Б.Құдайберген
Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары

Тақырыптық күнтізбе жоспары
«Шебер қолдар»

Класы: 10 «А», «Ә»

Үйірме жетекшісі: Н.Т. Рахметова

Көркем еңбек пәнінің мұғалімі

2021-2022 оқу жылы

Мақсаты

Көркем қолөнерді жасату арқылы оқушылардың психо-физиологиясына әсер ету; оригамидің шығу тарихын, дамуын зерттеп білу, «оригами» сөзінің мағнасын ашу; оқыту жүйесімен және оригамидің «әліппесімен» танысу; оригамидің әр-түрлі бағыттарын зерттеу.

Осы мақсаттан төмендегідей міндеттер туындайды.

Міндеті

Психологиялық дамуын қадағалау. Модульдік оригамидің ерекшеліктерін анықтау. Сауалнама жүргізу. Модульдік оригамидің қандай пайда әкелетінін айқындау. Бастаған ісін аяқтап шығуда табандылық танытуын қадағалау. Еңбек етудің қажеттілігін ұғындыру. Сыртқы ортаның әсерін сезіне білуге үйрету. Ой-өрісін арттырып,қызығушылығын арттыру.

Нормативтік бөлім

Барлығы -34 сағат, 10–сыныпт

Аптасына: 1сағат

Күндері: дүйсенбі

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
1-2	Техникалық қауіпсіздік ережелерімен таныстыру.	2	06.09/13.09
3-4	Шұлық тоқу.	2	20.09/27.09
5-6	Қолғап тоқу.	2	04.10./11.10
7-8	Күртеше тоқу.	2	18.10/25.10
9-10	Тығыз кестелеу түрі.	2	08.11/15.11
11-12	Баспа (бекітпелі ілмекі тігіс түрі.	2	22.11/29.11
13-14	Ілмекті тігіс түрі.	2	06.12/13.12
15-16	Шым кесте тігіс түрі.	2	20.12/27.12
17-18	Алка тоқу.	2	10.01/17.01
19	Білезік тоқу	1	24.01
20-21	Пластикалық бөтелкеден өру.	2	31.01/07.02
22-23	Макраме	2	14.02/21.02
24-25	Былғарыдан камшы өру.	2	28.02/07.03
26-27-28	Ши тоқу.	3	14.03/04.04/11.04
29-30	Әртүрлі маталардан панно жасау..	2	18.04/25.04
31-32	Табиғи материалдармен панно жасау.	2	02.05/16.05
33-34	Батик жасап үйрену	2	23.05 /24.05

Бекітемін Л.Х.Еспанова
Мектеп директоры

Келісемін Н.Б.Құдайбергенов
Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары

Тақырыптық күнтізбе жоспары «Оригамми»

Класы: 11

Үйірме жетекшісі: Н.Т. Рахметова

Көркем еңбек пәнінің мұғалімі

2021 – 2022 оқу жылы

Мақсаты:

Халық өнерін игеру арқылы оқушыны еңбексүйгіштікке талаптандырып, халқының тарихын біліп, мәдени мұрасын қадірлеп, дәстүрін жалғастыра білуге баулу

Міндеттері:

- оқушының ынта-ықыласын нығайту және мамандықты саналы түрде таңдап алуға даярлау
- қоғам өміріндегі еңбектің, өнердің ролін түсіну, өнер адамдарына деген құрмет
- өнерге деген сүйіспеншілік, еңбек етуге қабілеттілік пен шеберлік, шығармашылықпен жұмыс істеу тілегі, қоғамдық пайдалы еңбекке даярлық
- көрнекі құрал ретінде пайдаланылатын өздері жасаған бұйымдарға, мектеп мүлкін аялау көзқарасына тәрбиелеу.

Нормативтік бөлім

Барлығы -34 сағат, 11–сыныптар

Аптасына: 1 сағат

Күні: жұма

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
1	Үйірме жоспарымен таныстыру және тапсырма беру	1	03.09
2-3	Қағаздың алғаш пайда болуы. Оригамидің Отаны – Жапония.	2	10.09/17.09
4-5	Оригамидің әліппесі (сызықтар, бағыттауыш сызықтар, белгілер)	2	24.09/01.10
6	Оригамидің түрлері мен техникасы;	1	08.10
7-8	Қарапайым оригамиден танысу	2	15.10/22.10
9-10-11	Қарапайым оригамиді құрастыру, бұйым жасау.	3	29.10/12.11/19.11
12-13	Айналдыра бүктеу оригамиден танысу	2	26.11/03.12
14-15	Айналдыра бүктеу оригамиді құрастыру, бұйым жасау.	2	10.12/24.12
16-17	Сұлы бүктеме оригамиден танысу	2	14.01/21.01
18-19-20	Сұлы бүктеме оригамиді құрастыру, бұйым жасау	3	28.01/04.02/11.02
21	Модульдік оригамидің ерекшеліктерімен танысу, анықтау.	1	18.02
22-23-24	Модуль жасап үйрену. Модульдерді бір-біріне қосып үйрену	3	25.02/04.03/11.03
25-26-27-28-29	Модульдерден аққу бейнесін жинақтап, құрастыру	5	18.03/01.04/08.04/15.04/22.04
30-31-32-33-34	Модульдерден қоян бейнесін жинақтап, құрастыру	5	29.04/06.05 13.05/20.05/23.05

Бекітемін:
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Келісемін:
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б. Құдайбергенов

**Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі
Үйірме жетекшісі: Прмаганбетова Ардақ Сыздыққызы**

Ойна, домбыра

Класы: 4 «а», «ә», «б»

**Орындаған: А.С.Прмаганбетова
Музыка пәнінің мұғалімі**

Түсінік хат

Бүгінгі таңда қазақ халқының ұлттық- мәдени қайта өркендеуі жағдайында жеткіншек ұрпақты жан-жақты тұлға ретінде тәрбиелеудің заңды қажеттілігі арта түсуде. Домбыра ерте заманнан бері халқымызбен бірге жасасып келе жатқан, оны рухани жан серігіне айналған музыкалық аспаптардың бірі. Сондықтан домбыра үйренуде оқушының бойында икем, талпыныс, сабырлық және төзімділік болу керек. Домбыра үйірмесінде оқушы домбыра аспабымен қыр-сырын ұғынып, домбыра үйренеді. Үйірме оқушыларды ұлттық өнерге баулу мақсатында ұйымдастырылып отыр. Оған домбыра аспабына қызығушылық танытқан, оны үйренуге ынталы, 7 сыныптың оқушылары тартылды. Үйірменің балаларға берері көп. Оларға ұлттық аспаптар туралы мағұлматтар беріліп, домбыра аспабының құрылысы түсіндіріледі. Домбыраны қалай ұстау, домбыра қағыстарын үйренуге назар аударылады. Аспаптың тарту техникасына көп көңіл бөлінеді. Үйірмеде топтық, жұптық және жеке оқушылармен жұмыстар жүргізіледі. Халық күйлері үйретіледі.

Мақсаты:

Домбыра аспабын ұлттық тәрбие құралы ретінде кеңінен қолдана отырып, аспапка деген қызығушылығын арттырып, оқушыны домбырада ойнауға үйрету.

Міндеті:

- Ұлттық аспап домбыраның құрылысы мен танысу
- Домбырамен күй тартып ән айтып үйрену. Домбыраны нақышына келтіріп орындау.

Пәнаралық байланыс:

- Қазақ әдебиеті, Қазақстан тарихы, өнер пәндерімен байланыстыра оқыту.
- Мәдениеттану, өнертану мамандықтарына баулу, ұлттық өнерімізді дамыту бағытындағы мамандықтарға бейімдеу. Қазақ

Көрнекіліктер:

CD диск, магнитофон, компьютер, интеративті тақта, слайдтар, портреттер, суреттер, домбыра аспабы.

Күтілетін нәтиже;

Қазіргі заман талабына сай домбыра аспабын жақсы деңгейде меңгерген халықтық музыка тарихынан хабардар эстетикалық тәрбиені, дүниетанымы жоғары, жан-жақты қалыптасқан бәсекеге қабілетті жеке тұлға даярлау

Домбыра үйірмесінің мазмұндық бөлімі.

Аптасына 1 сағаттан, барлығы 34 сағат. Бағдарламаның баст темірқағызы балаларға домбыра үйрету арқылы олардың жалпы халық өнеріне деген ынтасын арттыру.

Домбыра аспабының шығу тарихы

Домбыра бар жерде қазақ халқының тілі, өнері, тарихы бірге жүреді. Домбыра – қазақ халқының ең кең тарған екі ішекті өп пернелі музыкалық аспабы. Ол қазақтар өмірінде маңызды орын алатын өзіндік музыкалық сипаты бар аспап. Қазақ халқының ұлттық аспабы домбыра туралы аңыз әңгімереге тоқталып, оның қалай пайда болғаны жайында айтылады. Аңыз әңгімелер өте көп.

Домбыраның құрылысы

Домбыра құрылысы бірнеше бөліктен тұрады; басы, құлақтары, пернелер, мойын, шанақ, бетқақпақ, ілгек және ішектер. Сондай-ақ оның көптеген қосымша бөлшектері бар [тиек, кемер ағаш, тұжым ағаш, бастырма, ойық, қалқа, түйме, өрнек, желкелік]. Домбыра тиегі үш түрлі болады [шайтан тиек, негізгі тиек, табалдырық тиек]

Домбырашының отырысы мен аспап ұстауы

Домбырада ойнағанда ер бала мен қыз бала орындықта тік отыру мәнерімен ерекшеленеді. Орындықта тік отырғанда домбыраның басы оқушының көз тұсына ал, шанағын оң қолдың шынтағымен қысып бекітіп арту керек. Осы сабақта аспапта ойнау, орындықта дұрыс отыру тәсілдері көрсетілді.

Домбыра қағыстар. Саусақтармен жұмыс жасау

Домбыра тартып үйрену әуелі ашық шекті қағыстардан басталады. Домбыраны алғаш меңгеру барысында оқушы қолдарын еркін әрі бос қозғалтып үйренуі керек.

Қағыс пен перне басуда екі қолдың үйлесімін келтіру, т.с сияқты алғашқы ойнау тәсілдері домбыра ойнау шеберлігінің негізі болып табылады. Домбыра аспабының негізгі екі түріне байланысты. Аспапта күй орындаудың екі түрі (текпе) мен (шертпе) қағыстары қалыптасқан. Сазды күйлер Арқа өңірінде, ал төкпе күйлер бастыс аймақтарда кең тараған. Домбыра шертудің (сұқпа) (сұқ және орта саусақпен шертіп ойнау), (ішекті бос күйінде қағып, пернені басып отыру).

Нормативтік бөлім

Барлығы – 34 сағат, 4 – сыныптарға

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты	
			4 «А»	4 «Ә»
1	Кіріспе	1	6.09.21	4«Б» 6.09.21
2	Домбыра және оның түрлері	1	13.09.21	13.09.21
3	Домбыраны қалай ұстау керек?	1	20.09.21	20.09.21
4	Домбыра құрылысымен танысу	1	27.09.21	27.09.21
5	Домбыраның құлақ күйін келтіруді үйрету	1	4.10.21	4.10.21
6	Домбыра қағыстары	1	11.10.21	11.10.21
7	Музыка дыбыстарының жазылуы	1	18.10.21	18.10.21
8	Музыка дыбыстарының жазылуы	1	25.10.21	25.10.21
9	Такт. Өлшем	1	8.11.21	8.11.21
10	Пауза (Музыкалық тыныс)	1	15.11.21	15.11.21
11	Нүктелі ноталар	1	22.11.21	22.11.21
12	Тон, жарты тон және альтерация	1	29.11.21	29.11.21
13	Интервалдар	1	6.12.21	6.12.21
14	Мажорлық гаммалар	1	13.12.21	13.12.21
15	Позициялар мен аппликатура	1	20.12.21	20.12.21
16	Екпін белгілері	1	27.12.21	27.12.21
17	Екпін белгілері	1	10.01.22	10.01.22
18	Динамикалық шартты белгілер	1	17.01.22	17.01.22
19	Домбыра тарту техникасын өсіретін жаттығулар	1	24.01.22	24.01.22
20	Домбыра тарту техникасын өсіретін	1	31.01.22	31.01.22

	жаттығулар				
21	Тұғырлық жаттығулар	1	7.02.22	7.02.22	7.02.22
22	Тұғырлық жаттығулар	1	14.02.22	14.02.22	14.02.22
23	Этюдтерді тарту	1	21.02.22	21.02.22	21.02.22
24	Этюдтерді тарту	1	28.02.22	28.02.22	28.02.22
25	Халық күй - «Жастар»	1	7.03.22	7.03.22	7.03.22
26	Халық күй - «Жастар»	1	14.03.22	14.03.22	14.03.22
27	Халық күй - «Жастар»	1	4.04.22	4.04.22	4.04.22
28	Халық күй - «Жастар»	1	11.04.22	11.04.22	11.04.22
29	Халық әні – «Еркемай»	1	18.04.22	18.04.22	18.04.22
30	Халық әні – «Еркемай»	1	25.04.22	25.04.22	25.04.22
31	Халық әні – «Еркемай»	1	2.05.22	2.05.22	2.05.22
32	Халық әні – «Елік - ай»	1	10.05.22	10.05.22	10.05.22
33	Халық әні – «Елік - ай»	1	16.05.22	16.05.22	16.05.22
34	Қорытынды сабақ	1	23.05.22	23.05.22	23.05.22

Пайдаланған әдебиеттер;

Оқушыларға арналған әдебиеттер;

1. Ғасырлар пернесі А.Қ.Жұбанов
2. Қазақтың ұлттық күйлері С.Бүркітов
3. Сазды аспаптар сыры О.Бейсенбекұлы
4. Ән өнері және уақыт М.Ахметова
5. Оқушылардың халық аспаптар оркестрі, методикалық нұсқау
6. Қазақтың музыкалық аспаптары Б.Сарыбаев
7. Өскен өнер А.Қ.Жұбанов

Мұғалімге арналған әдебиеттер;

1. Домбай Н. «Ана тілі» газеті, «Күй күдіреті» мақаласы. <http://analiti.kz/>
2. Күй (реферат) Жариаланды 31-01-2012. bes-asyl.kz/реферат/әдебиет/күй-реферат
Бес Асыл.kz
3. Домбыра пәні мұғалімін даярлаудың кейбір әдіс-тәсілдері
4. Жұбатырова Айгерім. <http://kk.convdocs.org/docs/index>
5. Уикипедия-ашық энциклопедиясынан алынған мәлімет
<http://kk.wikipedia.org/wiki/Домбыра>
6. Тастанов Х Домбырадан сабақ беру методикасы. Алматы
7. Хамиди Л. Гизатов Б Домбыра үйрену мектебі. Алматы
8. А. Жұбанов Ән- күй сапары Алматы
9. А.Жұбанов Өскен өнер Алматы
10. А.Жұбанов Құрманғазы

Бекітемін: *Аманжол*
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Келісемін: *К.А.*
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б. Құдайбергенов

**Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі
Үйірме жетекшісі: Прмганбетова Ардақ Сыздыққызы**

Жас домбырашылар

Класы: 5 «а», «ә»

**Орындаған: А.С.Прмаганбетова
Музыка пәнінің мұғалімі**

Түсінік хат

Бұл бағдарлама 5 сынып оқушылармен қосымша қазақ халқының музыкалық аспаптармен толығырақ танысу үшін жасалған. Бағдарлама қазақ халқының музыкалық аспаптарының жасалуы туралы, үн ерекшеліктері туралы оқытылады. Елімізде жас ұрпаққа кең ауқымда жан-жақты тәрбие беру мәселесіне аса зор мән беру уақыт талабы. Мемлекетіміздің ертеңі мен болашағына иелік етіп, тұтқа болар жеткіншектерімізді білікті де білімді, алғыр да арлы, ізгілік парасаты биік, ой-санасы терең қайратты бесаспап азамат етіп тәрбиелеу біздің басты мақсатымыз болуы тиіс. Осыған байланысты әр баланың бойындағы талап-талғамдарын арттырып, өмірге, жақсы қасиеттерге құштарлық сезімін байытып, рухани қазынасын барынша молайтып, өз халқының салт-дәстүрін, әдет-ғұрпын, аспаптары туралы, олардың шығу тарихы, жасалу әдістерін тереңірек түсіндіру үшін жасалынған бағдарлама. Бұл бағдарлама 4 сынып оқушыларымен аптасына бір сағаттан бір жыл жүргізіледі. Барлық сағат саны 3

Мақсаты:

- Қазақ халқының аспаптары туралы білімін толықтыру;
- Жасалу жолдарынан мағұлмат алу;
- Басқа елдің аспаптарымен салыстыра білу;
- Ерекшелік қасиеттерін ұғындыру;
- Қазақ халқының музыкалық мәдениетін ұғындыру;

Тәрбиелік мақсаттары:

- Оқушының бойындағы ізгілік, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру;
- Өз бойындағы қабілетін шыңдау;
- Қоршаған ортаға көзқарасын өнер арқылы көретуге тәрбиелеу;
- Баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуына ықпал ету;
- Қазіргі өнер түрлеріне өз көзқарасын қалыптастырып, өз дәрежесінде бағалай білуге үйрету.

Дамытушылық мақсаттары:

- Аспаптардың түрлерін ажырата білу;
- Үндерін анықтап, ажырата білу;
- Аспаптарды тыңдату арқылы олардың ой-өрісі мен көзқарасын қалыптастыру;
- Шығармашылық қабілетін дамыту;
- Бойындағы биімділікті аңғаруға қалыптастыру;
- Аспаптар туралы толық мағұлмат беру;

Домбыра үйірмесінің мазмұндық бөлімі.

Аптасына 1 сағаттан, барлығы 34 сағат. Бағдарламаның баст темірқағызы балаларға домбыра үйрету арқылы олардың жалпы халық өнеріне деген ынтасын арттыру.

Домбыра аспабының шығу тарихы

Домбыра бар жерде қазақ халқының тілі, өнері, тарихы бірге жүреді. Домбыра – қазақ халқының ең кең тарған екі ішекті өп пернелі музыкалық аспабы. Ол қазақтар өмірінде маңызды орын алатын өзіндік музыкалық сипаты бар аспап. Қазақ халқының ұлттық аспабы домбыра туралы аңыз әңгімереге тоқталып, оның қалай пайда болғаны жайында айтылады. Аңыз әңгімелер өте көп.

Домбыраның құрылысы

Домбыра құрылысы бірнеше бөліктен тұрады; басы, құлақтары, пернелер, мойын, шанақ, бетқақпақ, ілгек және ішектер. Сондай-ақ оның көптеген қосымша бөлшектері бар [тиек, кемер ағаш, тұжым ағаш, бастырма, ойық, қалқа, түйме, өрнек, желкелік]. Домбыра тиегі үш түрлі болады [шайтан тиек, негізгі тиек, табалдырық тиек]

Домбырашының отырысы мен аспап ұстауы

Домбырада ойнағанда ер бала мен қыз бала орындықта тік отыру мәнерімен ерекшеленеді. Орындықта тік отырғанда домбыраның басы оқушының көз тұсына ал, шанағын оң қолдың шынтағымен қысып бекітіп арту керек. Осы сабақта аспапта ойнау, орындықта дұрыс отыру тәсілдері көрсетілді

Домбыра қағыстар. Саусақтармен жұмыс жасау

Домбыра тартып үйрену әуелі ашық шекті қағыстардан басталады. Домбыраны алғаш меңгеру барысында оқушы қолдарын еркін әрі бос қозғалтып үйренуі керек. Қағыс пен перне басуда екі қолдың үйлесімін келтіру, т.с сияқты алғашқы ойнау тәсілдері домбыра ойнау шеберлігінің негізі болып табылады. Домбыра аспабының негізгі екі түріне байланысты. Аспапта күй орындаудың екі түрі (текпе) мен (шертпе) қағыстары қалыптасқан. Сазды күйлер Арқа өңірінде, ал төкпе күйлер бастыс аймақтарда кең тараған. Домбыра шертудің (сұқпа) (сұқ және орта саусақпен шертіп ойнау), (ішекті бос күйінде қағып, пернені басып отыру).

Нормативтік бөлім

Барлығы-34, 5-сыныптарға

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты	Уақыты
			5 «А»	5 «Ә»
1	Кіріспе	1	6.09.21	6.09.21
2	Оқушыларды қабылдау	1	13.09.21	13.09.21
3	Домбыраны қалай ұстау керек	1	20.09.21	20.09.21
4	Домбыра құрылысымен танысу	1	27.09.21	27.09.21
5	Домбыраның құлақ күйін келтіруді үйрету	1	4.10.21	4.10.21
6	Домбыра қағыстары	1	11.10.21	11.10.21
7	Музыка дыбыстарының жазылуы	1	18.10.21	18.10.21
8	Музыка дыбыстарының жазылуы	1	25.10.21	25.10.21
9	Оң қолдың қойылымы	1	8.11.21	8.11.21
10	Сол қолдың қойылымы	1	15.11.21	15.11.21
11	Екі қолдың қойылымы	1	22.11.21	22.11.21
12	Оң қолдың қағыс белгілері	1	29.11.21	29.11.21
13	Сол қолдың қойылымы	1	6.12.21	6.12.21
14	Мажорлық гаммалар	1	13.12.21	13.12.21
15	Екпін белгілері	1	20.12.21	20.12.21
16	Екпін белгілері	1	27.12.21	27.12.21
17	Динамикалық шартты белгілер	1	10.01.22	10.01.22
18	Домбыра тарту техникасын өсіретін жағтығулар	1	17.01.22	17.01.22

19	Домбыра тарту техникасын өсіретін жагтынулар	1	24.01.22	24.01.22
20	Арпеджиоларды тарту	1	31.01.22	31.01.22
21	Арпеджиоларды тарту	1	7.02.22	7.02.22
22	Этюдтерді тарту	1	14.02.22	14.02.22
23	Этюдтерді тарту	1	21.02.22	21.02.22
24	Кеңес күйі	1	28.02.22	28.02.22
25	Кеңес күйі	1	7.03.22	7.03.22
26	Келіншек күйі	1	14.03.22	14.03.22
27	Келіншек күйі	1	4.04.22	4.04.22
28	А.Жұбановтың би күйі	1	11.04.22	11.04.22
29	А.Жұбановтың би күйі	1	18.04.22	18.04.22
30	Халық күйі кеңес	1	25.04.22	25.04.22
31	Халық күйі кеңес	1	2.05.22	2.05.22
32	Тепенкөк күйі	1	10.05.22	10.05.22
33	Тепенкөк күйі	1	16.05.22	16.05.22
34	Қорытынды сабақ	1	23.05.22	23.05.22

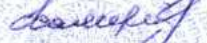
Пайдаланған әдебиеттер;

Оқушыларға арналған әдебиеттер;

1. Ғасырлар пернесі А.Қ.Жұбанов
2. Қазақтың ұлттық күйлері С.Бүркітов
3. Сазды аспаптар сыры О.Бейсенбекұлы
4. Ән өнері және уақыт М.Ахметова
5. Оқушылардың халық аспаптар оркестрі, методикалық нұсқау
6. Қазақтың музыкалық аспаптары Б.Сарыбаев
7. Өскен өнер А.Қ.Жұбанов
8. Домбыра үйрену мектебі Л.Хамиди, Б.Ғизатов
9. Домбыра сазы Т.Мерғалиев

Мұғалімге арналған әдебиеттер

1. Домбай Н. «Ана тілі» газеті, «Күй құдіреті» мақаласы. <http://analiti.kz/>
2. Күй (реферат) Жариаланды 31-01-2012.bes-asyl.kz/реферат/әдебиет/күй-реферат Бес Асыл.kz
3. Домбыра пәні мұғалімін даярлаудың кейбір әдіс-тәсілдері
4. Жұбатырова Айгерім. <http://kk.convdocs.org/docs/index>
5. Уикипедия-ашық энциклопедиясынан алынған мәлімет <http;kk.wikipedia.org/wiki/Домбыра>
6. Тастанов Х Домбырадан сабақ беру методикасы. Алматы
7. Хамиди Л. Ғизатов Б Домбыра үйрену мектебі. Алматы
8. А. Жұбанов Ән- күй сапары Алматы
9. А.Жұбанов Өскен өнер Алматы
10. А.Жұбанов Құрманғазы

Бекітемін:
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Келісемін:
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б. Құдайбергенов

**Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі
Үйірме жетекшісі: Прмағанбетова Ардақ Сыздыққызы**

Домбыра үйренейік

Класы: 6 «а», «б»

**Орындаған: А.С.Прмағанбетова
Музыка пәнінің мұғалімі**

Түсінік хат

Ұлттық дәстүр мен салт-сана тағылымын жас жеткіншек бойына дарытып, оның жан жүйесін оятуда, өнерге деген ынтасын арттыруда қазақтың қасиетті де киелі кара домбырасының атқаратынын рөлі ерекше. Оған 6 сыныптардың оқушылары тартылды.

Қолына домбыра ұстаған балаға имандылық пен дарындылықтың жылуы, дары, қатыгездіктен аулақ болады - деген нақыл сөзде үлкен шындық жатыр. Өйткені домбыра – үлкен рухани, адамгершілік мектебі, баға жетпес эстетикалық өмір оқулығы. Кешегі көшпенділердің қайталанбас мұрасы қолына домбыра ұстаған дала баласының көркемдік рухының көкжиегін кеңейтіп, шығармашылық қабілетін ұштап, оны жыраулық, термешілік, әншілік және күйшілік өнерге жетелейді. Осы қайталанбас мұрамызды құрметтеуге тәрбиелеуге мақсатында (Домбыра үйренейік) қолданбалы курсы құрылды. Бұл курстың алғашқы әліппесін игеру барысында, домбыраны қалай ұстау, домбыра тартқанда қалай отыру керектігі үйретіледі. Домбыраның құлақ күйін келтіріп, қағыстарын меңгеруге назар аударылады. Домбыра аспабын меңгеруге байланысты музыкалық терминдер түсіндіріліп, іс-жүзінде көрсетіледі. Ән айтып, термелетіп күй тартқан бала аз уақыт ішінде өз талантымен көпшіліктің құрметіне ие болып болашақта сегіз қырлы, бір сырлы болуы әбден мүмкін.

Мақсаты:

Оқушылардың домбыра тарихын білуге деген қызығушылығымен ояту, техникасын меңгеру. Ұлттық аспабымыз арқылы салт-дәстүрлерімізді насихаттау. Асыл мұрамызды құрметтеуге, өнер сүйгіштікке баулу.

Отан сүйгіш, ұлтжанды, жан-жақты дамыған жеке тұлға етіп тәрбиелеу.

Міндеттері:

- Ұлттық аспабымыздың түрлерімен, құрылысымен танысып, құрметтеуге үйрету
- Домбырада жеке және топқа қосылып ойнауға дағдыландыру;
- Шәкірттің естуі, естесактау, тез ұғу қабілеттерін дамытып, музыкалық сауатын арттыру. орындаушылық шеберліктерін жетілдеру;
- Ән орындау және аспапта ойнау біліктерін дамыту;
- Білім алушылардың музыкалық мәдениетін қалыптастыру;
- Тұлғаның шығармашылық қабілетін;
- Алған білімнің практикалық жүзінде көрсете білу;
- Талапкер өнерпаз қауымының домбыра таратуды меңгеріп, музыкалық сауаттылығын арттырып, эстетикалық талғамын өсіру.

Пәнаралық байланыс:

- Қазақ әдібеті, Қазақстан тарихы, өнер пәндерімен байланыстыра оқыту.
- Мәдениеттану, өнертану мамандықтарына баулу, ұлттық өнерімізді дамыту бағытындағы мамандықтарға бейімдеу

Көрнекіліктер:

CD диск,магнитофон,компютер,интеративті тақта,слайдтар,портреттер,суреттер,домбыра аспабы.

Күтілетін нәтиже;

- Дұрыс бағытта оқытылып үйренген оқушы;
- Домбыра аспабына қызығушылығы, оны ары қарай үйренуге ынтасын оятады;
- Алған білімдерін күнделікті тұрмыста пайдалануға, зө беттерімен домбыра тартуға,білім қорларын молайтуға,музыка оқулықтарымен жұмыс жасауға үйренеді;
- Сахнаға шығуға және актерлік шеберлікке үйренеді;
- Байқауларға қатысу үшін талпынады;
- Домбыраны меңгеру нәтижесінде оқушы халықтық мәдениеттің мұрасын меңгерген және өмірлік тәжірибеде қолдана білетін,рухани толысқан тұлға ретінде қалыптасады.

Домбыра үйірмесінің мазмұндық бөлімі.

Аптасына 1 сағаттан, барлығы 34 сағат.Бағдарламаның баст темірқағызы балаларға домбыра үйрету арқылы олардың жалпы халық өнеріне деген ынтасын арттыру.

Домбыра аспабының шығу тарихы

Домбыра бар жерде қазақ халқының тілі,өнері, тарихы бірге жүреді. Домбыра – қазақ халқының ең кең тарған екі ішекті өп пернелі музыкалық аспабы.Ол- қазақтар өмірінде маңызды орын алатын өзіндік музыкалық сипаты бар аспап.Қазақ халқының ұлттық аспабы домбыра туралы аңыз әңгімереге тоқталып, оның қалай пайда болғаны жайында айтылады.Аңыз әңгімелер өте көп.

Домбыраның құрылысы

Домбыра құрылысы бірнеше бөліктен тұрады;басы,кұлақтары,пернелер,мойын,шанақ,бетқақпақ,ілгек және ішектер. Сондай-ақ оның көптеген қосымша бөлшектері бар[тиек,кемер ағаш, тұжым ағаш, бастырма, ойық,қалқа,түйме,өрнек,желкелік]. Домбыра тиегі үш түрлі болады[шайтан тиек,негізгі тиек,табалдырық тиек]

Домбырашының отырысы мен аспап ұстауы

Домбырада ойнағанда ер бала мен қыз бала орындықта тік отыру мәнерімен ерекшеленеді. Орындықта тік отырғанда домбыраның басы оқушының көз тұсына ал, шанағын оң қолдың шынтағымен қысып бекітіп арту керек. Осы сабақта аспапта ойнау, орындықта дұрыс отыру тәсілдері көрсетілді

Домбыра қағыстар.Саусақтармен жұмыс жасау

Домбыра тартып үйрену әуелі ашық шекті қағыстардан басталады. Домбыраны алғаш меңгеру барысында оқушы қолдарын еркін әрі бос қозғалтып үйренуі керек. Қағыс пен перне басуда екі қолдың үйлесімін келтіру,т.с сияқты алғашқы ойнау тәсілдері домбыра ойнау шеберлігінің негізі болып табылады. Домбыра аспабының негізгі екі түріне байланысты.Аспапта күй орындаудың екі түрі(текпе) мен (шертпе) қағыстары қалыптасқан.Сазды күйлер Арқа өңірінде,ал төкпе күйлер бастыс аймақтарда кең тараған.Домбыра шертудің (сұқпа) (сұқ және орта саусақпен шертіп ойнау). (ішекті бос күйінде қағып, пернені басып отыру).

Нормативтік бөлім
Барлығы-34, 6-сыныптарға

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты	
			6 «Ә»	6 «Б»
1	Кіріспе	1	2.09.21	2.09.21
2	Оқушыларды қабылдау	1	9.09.21	9.09.21
3	Домбыраны қалай ұстау керек	1	16.09.21	16.09.21
4	Домбыра құрылысымен танысу	1	23.09.21	23.09.21
5	Домбыраның құлақ күйін келтіруді үйрету	1	30.09.21	30.09.21
6	Домбыра қағыстары	1	7.10.21	7.10.21
7	Музыка дыбыстарының жазылуы	1	14.10.21	14.10.21
8	Музыка дыбыстарыны жазылуы	1	21.10.21	21.10.21
9	Оң қолдың қойылымы	1	28.10.21	28.10.21
10	Сол қолдың қойылымы	1	11.11.21	11.11.21
11	Екі қолдың қойылымы	1	18.11.21	18.11.21
12	Оң қолдың қағыс белгілері	1	25.11.21	25.11.21
13	Сол қолдың қойылымы	1	2.12.21	2.12.21
14	Мажорлық гаммалар	1	9.12.21	9.12.21
15	Екпін белгілері	1	16.12.21	16.12.21
16	Екпін белгілері	1	23.12.21	23.12.21
17	Динамикалық шартты белгілер	1	13.01.22	13.01.22
18	Домбыра тарту техникасын өсіретін жағтығулар	1	20.01.22	20.01.22

19	Домбыра тарту техникасын өсіретін жагтыгулар	1	27.01.22	27.01.22
20	Арпеджиоларды тарту	1	3.02.22	3.02.22
21	Арпеджиоларды тарту	1	10.02.22	10.02.22
22	Этюдтерді тарту	1	17.02.22	17.02.22
23	Этюдтерді тарту	1	24.02.22	24.02.22
24	Кенес күйі	1	3.03.22	3.03.22
25	Кенес күйі	1	10.03.22	10.03.22
26	Келіншек күйі	1	17.03.22	17.03.22
27	Келіншек күйі	1	7.04.22	7.04.22
28	А.Жұбановтың би күйі	1	14.04.22	14.04.22
29	А.Жұбановтың би күйі	1	21.04.22	21.04.22
30	Халық күйі кеңес	1	28.04.22	28.04.22
31	Халық күйі кеңес	1	5.05.22	5.05.22
32	Тепенкөк күйі	1	12.05.22	12.05.22
33	Тепенкөк күйі	1	19.05.22	19.05.22
34	Қорытынды сабақ	1	23.05.22	23.05.22

Пайдаланған әдебиеттер;

Оқушыларға арналған әдебиеттер;

1. Ғасырлар пернесі А.Қ.Жұбанов
2. Қазақтың ұлттық күйлері С.Бүркітов
3. Сазды аспаптар сыры О.Бейсенбекұлы
4. Ән өнері және уақыт М.Ахметова
5. Оқушылардың халық аспаптар оркестрі, методикалық нұсқау
6. Қазақтың музыкалық аспаптары Б.Сарыбаев
7. Өскен өнер А.Қ.Жұбанов
8. Домбыра үйрену мектебі Л.Хамиди, Б.Ғизатов
9. Домбыра сазы Т.Мерғалиев
10. Домбыра үйрену өнері А.Жайымов

Мұғалімге арналған әдебиеттер;

1. Домбай Н. «Ана тілі» газеті, «Күй күдіреті» мақаласы. <http://analiti.kz/>
2. Күй (реферат) Жариаланды 31-01-2012. bes-asyl.kz/реферат/әдебиет/күй-реферат
Бес Асыл.kz
3. Домбыра пәні мұғалімін даярлаудың кейбір әдіс-тәсілдері
4. Жұбатырова Айгерім. <http://kk.convdocs.org/docs/index>
5. Уикипедия-ашық энциклопедиясынан алынған мәлімет
<http://kk.wikipedia.org/wiki/Домбыра>
6. Тастанов Х Домбырадан сабақ беру методикасы. Алматы
7. Хамиди Л. Ғизатов Б Домбыра үйрену мектебі. Алматы
8. А. Жұбанов Ән- күй сапары Алматы
9. А.Жұбанов Өскен өнер Алматы
10. А.Жұбанов Құрманғазы

Бекітемін:
Мектеп директоры: Л.Х. Еспанова

Келісемін:
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б. Күдайбергенов

Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі

Үйірме жетекшісі: Прмаганбетова Ардақ Сыдыққызы

Домбыра дастан

Класы: 8 «ә»

Орындаған: А.С.Прмаганбетова
Домбыра үйірмесінің жетекшісі

Түсінік хат

Үйірме оқушыларды ұлттық өнерге баулу мақсатында ұйымдастырылды. Оған домбыра аспабына қызығушылық танытқан, оны үйренуге ынталы, 8 сыныптардың оқушылары тартылды. Оларға ұлттық аспаптар туралы мағлұматтар беріліп, домбыра аспабының құрылысы түсіндіріледі. Домбыраны қалай ұстау, домбыра тартқанда қалай отыру керектігі үйретіледі. Домбыраның құлақ күйін келтіру, домбыра қағыстарын үйренуге назар аударылады. Домбыра тарту техникасына көп көңіл бөлінеді. Үйірмеде топтық, жұптық және жеке оқушылармен жұмыстар жүргізіледі. Оқушылардың сабақтарында алған теорикалық білімдерін жеке сабақтарда қолдану үйретіледі. Екінші жартысында оқушылар жеңіл этюдтер ойнауға дағдыланады. Халық күйлері үйретіледі. Домбыраны қосылып тарту, аспаптар ансамблінің құрумен үйретіледі.

Мақсаты:

Ұлттық аспабымыз домбыраны тәрбие ретінде пайдаланып оқушыларды өнерсүйгіштікке баулу отансүйгіш ұлтжанды жан-жақты дамыған жеке тұлға етіп тәрбиелеу. Ұлттық аспаптарымызды, оның ішінде домбыраны құрметтеуге үйрету, сол арқылы ұлтты салт-дәстүрімізді насихаттау. Ұлтымыздың болашағының жарқын болуына атсалысу. Еліміздің болашағы – жастардың өздеріне деген сенімдерін нығайту.

Міндеті:

Ұлттық аспаптарымызды танып білуге, құрметтеуге үйрету. Домбыра аспабының әрбір үйдің қастерлі мүлкіне айналуына қол жеткізу. Үйірме мүшелерінің музыкалық сауаттарын арттыру, аспапта ойнау шеберліктерін шыңдау. Домбырада жеке және топқа қосылып ойнауға дағдыландыру.

Пәнаралық байланыс:

- Қазақ әдебиеті, Қазақстан тарихы, өнер пәндерімен байланыстыра оқыту.
- Мәдениеттану, өнертану мамандықтарына баулу, ұлттық өнерімізді дамыту бағытындағы мамандықтарға бейімдеу.

Көрнекіліктер:

CD диск, магнитофон, компьютер, интеративті тақта, слайдтар, портреттер, суреттер, домбыра аспабы.

Домбыра үйірмесінің мазмұндық бөлімі.

Аптасына 1 сағаттан, барлығы 34 сағат. Бағдарламаның баст темірқағазы балаларға домбыра үйрету арқылы олардың жалпы халық өнеріне деген ынтасын арттыру.

Домбыра аспабының шығу тарихы

Домбыра бар жерде қазақ халқының тілі, өнері, тарихы бірге жүреді. Домбыра – қазақ халқының ең кең тарған екі ішекті өп пернелі музыкалық аспабы. Ол – қазақтар өмірінде маңызды орын алатын өзіндік музыкалық сипаты бар аспап. Қазақ қалхының ұлттық аспабы домбыра туралы аңыз әңгімереге тоқталып, оның қалай пайда болғаны жайында айтылады. Аңыз әңгімелер өте көп.

Домбыраның құрылысы

Домбыра құрылысы бірнеше бөліктен тұрады; басы, құлақтары, пернелер, мойын, шанақ, бетқақпақ, ілгек және ішектер. Сондай-ақ оның көптеген қосымша бөлшектері бар [тиек, кемер ағаш, тұжым ағаш, бастырма, ойық, қалқа, түйме, өрнек, желкелік]. Домбыра тиегі үш түрлі болады [шайтан тиек, негізгі тиек, табалдырық тиек]

Домбыраның отырысы мен аспап ұстауы

Домбырада ойында ер бала мен қыз бала орындықта тік отыру мәнерімен ерекшеленеді. Орындықта тік отырғанда домбыраның басы оқушының көз тұсына ал, шанағын оң қолдың шынтағымен қысып бекітіп арту керек. Осы сабақта аспапта ойнау, орындықта дұрыс отыру тәсілдері көрсетілді.

Домбыра қағыстар. Саусақтармен жұмыс жасау

Домбыра тартып үйрену әуелі ашық шекті қағыстардан басталады. Домбыраны алғаш меңгеру барысында оқушы қолдарын еркін әрі бос қозғалтып үйренуі керек. Қағыс пен перне басуда екі қолдың үйлесімін келтіру, т.с сияқты алғашқы ойнау тәсілдері домбыра ойнау шеберлігінің негізі болып табылады. Домбыра аспабының негізгі екі түріне байланысты. Аспапта күй орындаудың екі түрі (текпе)

мен (шертпе) қағыстары қалыптасқан. Сазды күйлер Арқа өңірінде, ал төкпе күйлер бастыс аймақтарда кең тараған. Домбыра шертудің (сұқпа) (сұқ және орта саусақпен шертіп ойнау), (ішекті бос күйінде қағып, пернені басып отыру).

Ақпараттық бөлім

Домбыра-қазақ халқының ең кең тараған екі ішекті, көп пернелі музыкалық аспабы. Ол- қазақтар өмірінде маңызды орын алатын, өзіндік музыкалық сипаты бар аспап. Алғаш эпикалық дәстүр шеңберінде жыр, толғау, термелерді сүйемелдеуге қолданылған домбыра кейін аспаптық шығарма-күй жанрының қалыптасуына ықпал еткен. Қазіргі кезде домбыра жеке әнді сүйемелдеуге, күй тартуға, халық фольклорлық музыкада, классикалық шығармаларды орындауға қолданылатын, мүмкіндігі кең музыкалық аспап болып табылады. Домбыра ежелде қазақтың тарихын баяндаған музыкалық аспаптардың бірі. Өлең домбыраның қасиеті туралы. Өленді Домбыра-деп атауға болады. Себебі өлең домбыраны суреттейді. Домбыраның қос ішегі, шанағы болатындығы айтылады, және кімнің бұйрығымен оның шанағына қорғасын құйып, тескендігі туралы айтады. Ханға адамдар айтып жеткізе алмаған қайғылы оқиғаны домбыраның жеткізгенін жазған. Домбырамен күй шертілгенде адам тербеніп, тындайтындығын айтады. Домбырада сатқындық жоқ. Ол ешқашан өзгермейді, ойын қорықпай жеткізеді, сондықтанда нағыз домбыра.

Нормативтік бөлім

Барлығы – 34 сағат, 8 – сыныптарға

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
			8 Ә
1	Кіріспе сабақ. Каникул кезінде алған музыкалық әсерлері.	1	2.09.21
2	Домбыра және оның түрлерін қайталау. Үйренген шығармаларын орындату.	1	9.09.21
3	Домбыраның құрылысы, оның бөліктерін қайталау.	1	16.09.21
4	Домбырашының отырысы мен аспап ұстауы. Үйренген жаттығуларын қайталау.	1	23.09.21
5	(Қос Алқа) күйі 1-буын үйрену.	1	30.09.21
6	(Қос Алқа) күйі. Күйші композиторлар. Күй тыңдау.	1	7.10.21
7	Дәулеткерей. (Қос Алқа) күйі 2- буын үйрену.	1	14.10.21
8	Дәулеткерей. (Қосалқа) күйі 2- буын орындау. Халық әні (Қоғалы- ай)	1	21.10.21
9	Қазақ халқының ұлттық саз аспаптары.	1	28.10.21
10	Қуанышым-қазынам әнін үйрену.	1	11.11.21
11	Тойбастар күйін тыңдау, 1-буынын үйрену.	1	18.11.21
12	Тойбастар күйі 2-буыны	1	25.11.21
13	Мектепшілік меркелік шараға номер дайындау.	1	2.12.21
14	Наурыз меркесіне номерлер дайындау. Тойбастар күйі	1	9.12.21

15	Халық әндері	1	16.12.21
16	Ә.Желдібаев Еркесыпқым тыңдау.	1	23.12.21
17	Сарыжайлау әні Н.Тілендейов	1	13.01.22
18	Үйренген әндері мен күйлерді қайталау.Концерт сабақ.	1	20.01.22
19	Домбыра тарту техникасын өсіретін жағтығулар.	1	27.01.22
20	Арпеджиоларды тарту	1	3.02.22
21	Арпеджиоларды тарту	1	10.02.22
22	Этюдтерді тарту	1	17.02.22
23	Этюдтерді тарту	1	24.02.22
24	Кенес күйі	1	3.03.22
25	Кенес күйі	1	10.03.22
26	Келіншек күйі	1	17.03.22
27	Келіншек күйі	1	7.04.22
28	А.Жұбановтың би күйі	1	14.04.22
29	А.Жұбановтың би күйі	1	21.04.22
30	Халық күйі Кенес	1	28.04.22
31	Халық күйі Кенес	1	5.05.22
32	Тепеңкөк күйі	1	12.05.22
33	Тепеңкөк күйі	1	19.05.22
34	Қорытынды сабақ	1	23.05.22

Бекітемін: Есманова
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Келісемін: Кетке
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б.Кұдайбергенов

Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі

Үйірме жетекшісі: Прмаганбетова Ардақ Сыдыққызы

Домбыра

Класы: 11 «а»

Орындаған: А.С.Прмаганбетова
Домбыра үйірмесінің жетекшісі

Түсінік хат

Үйірме оқушыларды ұлттық өнерге баулу мақсатында ұйымдастырылды. Оған домбыра аспабына қызығушылық танытқан, оны үйренуге ынталы, 11 сыныптардың оқушылары тартылды. Оларға ұлттық аспаптар туралы мағлұматтар беріліп, домбыра аспабының құрылысы түсіндіріледі. Домбыраны қалай ұстау, домбыра тартқанда қалай отыру керектігі үйретіледі. Домбыраның құлақ күйін келтіру, домбыра қағыстарын үйренуге назар аударылады. Домбыра тарту техникасына көп көңіл бөлінеді. Үйірмеде топтық, жұптық және жеке оқушылармен жұмыстар жүргізіледі. Оқушылардың сабақтарында алған теорикалық білімдерін жеке сабақтарда қолдану үйретіледі. Екінші жартысында оқушылар жеңіл этюдтер ойнауға дағдыланады. Халық күйлері үйретіледі. Домбыраны қосылып тарту, аспаптар ансамбілін құрумен үйретіледі.

Мақсаты:

Ұлттық аспабымыз домбыраны тәрбие ретінде пайдаланып оқушыларды өнерсүйгіштікке баулу отансүйгіш ұлтжанды жан-жақты дамыған жеке тұлға етіп тәрбиелеу. Ұлттық аспаптарымызды, оның ішінде домбыраны құрметтеуге үйрету, сол арқылы ұлтты салт-дәстүрімізді насихаттау. Ұлтымыздың болашағының жарқын болуына атсалысу. Еліміздің болашағы – жастардың өздеріне деген сенімдерін нығайту.

Міндеті:

Ұлттық аспаптарымызды танып білуге, құрметтеуге үйрету. Домбыра аспабының әрбір үйдін қастерлі мүлкіне айналуына қол жеткізу. Үйірме мүшелерінің музыкалық сауаттарын арттыру, аспапта ойнау шеберліктерін шыңдау. Домбырада жеке және топқа қосылып ойнауға дағдыландыру.

Пәнаралық байланыс:

- Қазақ әдебиеті, Қазақстан тарихы, өнер пәндерімен байланыстыра оқыту.
- Мәдениеттану, өнертану мамандықтарына баулу, ұлттық өнерімізді дамыту бағытындағы мамандықтарға бейімдеу.

Көрнекіліктер:

CD диск, магнитофон, компьютер, интерактивті тақта, слайдтар, портреттер, суреттер, домбыра аспабы.

Домбыра үйірмесінің мазмұндық бөлімі.

Аптасына 1 сағаттан, барлығы 34 сағат. Бағдарламаның баст темірқағазы балаларға домбыра үйрету арқылы олардың жалпы халық өнеріне деген ынтасын арттыру.

Домбыра аспабының шығу тарихы

Домбыра бар жерде қазақ халқының тілі, өнері, тарихы бірге жүреді. Домбыра – қазақ халқының ең кең тарған екі ішекті өп пернелі музыкалық аспабы. Ол – қазақтар өмірінде маңызды орын алатын өзіндік музыкалық сипаты бар аспап. Қазақ қалхының ұлттық аспабы домбыра туралы аңыз әңгімереге тоқталып, оның қалай пайда болғаны жайында айтылады. Аңыз әңгімелер өте көп.

Домбыраның құрылысы

Домбыра құрылысы бірнеше бөліктен тұрады: басы, құлақтары, пернелер, мойын, шанақ, бетқақпақ, ілгек және ішектер. Сондай-ақ оның көптеген қосымша бөлшектері бар [тиек, кемер ағаш, тұжым ағаш, бастырма, ойық, қалқа, түйме, өрнек, желкелік]. Домбыра тиегі үш түрлі болады [шайтан тиек, негізгі тиек, табалдырық тиек]

Домбыраның отырысы мен аспап ұстауы

Домбырада ойғанда ер бала мен қыз бала орындықта тік отыру мәнерімен ерекшеленеді. Орындықта тік отырғанда домбыраның басы оқушының көз тұсына ал, шанағын оң қолдың шынтағымен қысып бекітіп арту керек. Осы сабақта аспапта ойнау, орындықта дұрыс отыру тәсілдері көрсетілді.

Домбыра қағыстар. Саусақтармен жұмыс жасау

Домбыра тартып үйрену әуелі ашық шекті қағыстардан басталады. Домбыраны алғаш меңгеру барысында оқушы қолдарын еркін әрі бос қозғалтып үйренуі керек. Қағыс пен перне басуда екі қолдың үйлесімін келтіру, т.с сияқты алғашқы ойнау тәсілдері домбыра ойнау шеберлігінің негізі болып

табылады. Домбыра аспабының негізгі екі түріне байланысты. Аспапта күй орындаудың екі түрі (текпе) мен (шертпе) қағыстары қалыптасқан. Сазды күйлер Арқа өңірінде, ал төкпе күйлер бастыс аймақтарда кең тараған. Домбыра шертудің (сұкпа) (сұк және орта саусақпен шертіп ойнау), (ішекті бос күйінде қағып, пернені басып отыру).

Ақпараттық бөлім

Домбыра-қазақ халқының ең кең тараған екі ішекті, көп пернелі музыкалық аспабы. Ол- қазақтар өмірінде маңызды орын алатын, өзіндік музыкалық сипаты бар аспап. Алғаш эпикалық дәстүр шеңберінде жыр, толғау, термелерді сүйемелдеуге қолданылған домбыра кейін аспаптық шығарма-күй жанрының қалыптасуына ықпал еткен. Қазіргі кезде домбыра жеке әнді сүйемелдеуге, күй тартуға, халық фольклорлық музыкада, классикалық шығармаларды орындауға қолданылатын, мүмкіндігі кең музыкалық аспап болып табылады. Домбыра ежелде қазақтың тарихын баяндаған музыкалық аспаптардың бірі. Өлең домбыраның қасиеті туралы. Өлеңді Домбыра-деп атауға болады. Себебі өлең домбыраны суреттейді. Домбыраның қос ішегі, шанағы болатындығы айтылады, және кімнің бұйрығымен оның шанағына қорғасын құйып, тескендігі туралы айтады. Ханға адамдар айтып жеткізе алмаған қайғылы оқиғаны домбыраның жеткізгенін жазған. Домбырамен күй шертілгенде адам тербесіп, тындайтындығын айтады. Домбырада сатқындық жоқ. Ол ешқашан өзгермейді, ойын қорықпай жеткізеді, сондықтанда нағыз домбыра.

Нормативтік бөлім

Барлығы – 34 сағат, 11 – сыныптарға

№	Өткізілетін сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
1	Кіріспе сабақ. Каникул кезінде алған музыкалық әсерлері.	1	11 А
2	Домбыра және оның түрлерін кайталау. Үйренген шығармаларын орындату.	1	3.09.21 10.09.21
3	Домбыраның құрылысы, оның бөліктерін кайталау.	1	17.09.21
4	Домбырашының отырысы мен аспап ұстауы. Үйренген жаттығуларын кайталау.	1	24.09.21
5	(Қос Алқа) күйі 1-буын үйрену.	1	1.10.21
6	(Қос Алқа) күйі. Күйші композиторлар. Күй тыңдау.	1	8.10.21
7	Дәулеткерей. (Қос Алқа) күйі 2- буын үйрену.	1	15.10.21
8	Дәулеткерей. (Қосалқа) күйі 2- буын орындау. Халық әні (Қоғалы- ай)	1	22.10.21
9	Қазақ халқының ұлттық саз аспаптары.	1	29.10.21
10	Қуанышым-қазынам әнін үйрену.	1	12.11.21
11	Тойбастар күйін тыңдау, 1-буынын үйрену.	1	19.11.21
12	Тойбастар күйі 2-буыны	1	26.11.21
13	Мектепшілік меркелік шараға номер дайындау.	1	3.12.21
14	Наурыз меркесіне номерлер дайындау. Тойбастар күйі	1	10.12.21
15	Халық әндері	1	17.12.21
16	Ә.Желдібаев Еркесылқым тыңдау.	1	24.12.21
17	Сарыжайлау әні Н.Тілендейов	1	14.01.22

18	Үйренген әндері мен күйлерді қайталау. Концерт сабақ.	1	21.01.22
19	Домбыра тарту техникасын өсіретін жағтығулар.	1	28.01.22
20	Арпеджиоларды тарту.	1	4.02.22
21	Арпеджиоларды тарту	1	11.02.22
22	Этюдтерді тарту	1	18.02.22
23	Этюдтерді тарту	1	25.02.22
24	Кенес күйі	1	4.03.22
25	Кенес күйі	1	11.03.22
26	Келіншек күйі	1	17.03.22
27	Келіншек күйі	1	18.03.22
28	А.Жұбановтың би күйі	1	8.04.22
29	А.Жұбановтың би күйі	1	15.04.22
30	Халық күйі Кеңес	1	22.04.22
31	Халық күйі Кеңес	1	29.04.22
32	Тепеңкөк күйі	1	6.05.22
33	Тепеңкөк күйі	1	13.05.22
34	Қорытынды сабақ	1	20.05.22

Бекітемін:
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Келісемін:
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б. Құдайбергенов

**Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі**

Үйірме жетекшісі: Айбек Болатұлы

Ер балалар волейбол

2021-2022 оқу жылы

Түсінік хат

Бұл бағдарлама бойынша дене тәрбиесінен оқушыларға денсаулықтарын шынықтыру мен салауатты өмір салтын сақтауға тәрбиелейді.

Үйірме - бұл сыныптан тыс жұмыстың ең белсенді әрі тиімді формаларының бірі, мұндағы тарау-тақырыптар кеңейіп, тереңдей оқытылады.

Онда оқушылардың волейбол ойыны туралы теориялық білімдерін практикамен ұштастыра отырып, тереңірек таныстыру, ойын барысында аса ептілікке, ұқыптылыққа, ұжымшылдыққа тәрбиелей отырып, барлық уақытта да төзімділік қабілетін дамытуға көңіл бөлінеді. Қимыл-қозғалыс жаттығуларын орындау техникасының дұрыс негізін қалап, оқушылардың икемділігін арттыру, қимыл сапаларын жетілдіріп, дене құрылысын дұрыс қалыптастыру және волейбол спорттық ойынының түріне әуесқойлығын арттыру. Оқушылардың қозғалмалы дағдылары мен қимыл белсенділігін арттыратын жаттығулардың негізінің бірі жылдамдыққа үйрену қасиеттерін жетілдіру болып табылады. Волейбол ойынының кыр-сырын терең меңгерте отырып, әртүрлі әдіс-тәсілдеріне машықтандыр

Үйірменің мақсаты:

- а) Оқушылардың денсаулығын нығайту;
- ә) Дене шынықтыру мәдениетін қалыптастыру;
- б) Өзін –өзі тәрбиелеу мен өзін-өзі жетілдіру себептерін белсенді ету.
- в) Волейбол ойынының теориялық білімін практикамен ұштастыру арқылы әдіс-тәсілдерін меңгерту;

Оқыту міндеттері:

- ❖ Өмірлік маңызды қозғалыс дағдыларын, танымдық-қозғалыс белсенділігін арттыруды қалыптастыруға себепкер болатын дене жаттығуларының негізгі түрлерін оқушылардың меңгеруіне көмектесу;
- ❖ Уақыт пен кеңістікте қозғалыс әрекеттерін басқаруға деген ізденісті (шығармашылық) қабілеттерді оқушыларда дамыту үшін жағдай туғызу;
- ❖ Спорттық ойынның бірі- волейбол және дене жаттығуларымен дербес айналысуға қызығушылықты қалыптастырып, дамыту

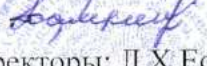
Үйірме жоспары (аптасына 2 сабақ)

Р/с	Тақырыптар	Сағат саны	Өтілетін уақыты
I.	Кіріспе.	3сағ	
1	Салауатты өмір салтын қалыптастыру жолдары	3	02.09 07.09
II.	Теориялық мәліметтер	9сағ	
2	Волейбол ойынының шығу тарихы	3	10.09 14.09
3	Волейбол ойыны кезінде орындалатын қауіпсіздік ережелері	3	17.09 21.09
4	Волейбол ойынының негізгі және жеңілдетілген ережелерімен танысу	3	28.09 01.10
III.	Дағдыны бекітуге арналған дене жаттығулары	9сағ	
5	Жалпы қозғалыс дайындығы	3	05.10 08.10
6	3*10м-ге қайталап жүгіру	3	12.10 15.10
7	Саптық және жалпы дамыту жаттығулары	3	19.10 22.10
IV.	Жеке тактика элементтері	81сағ	
8	Допты ойынға үстінен қосу	3	26.10 29.10
9	Допты ойынға астынан қосу	3	03.11 12.11
10	Допты ойынға қосып,тез орнына келу	3	16.11 19.11
11	Допты ойынға жанынан қосу	3	23.11 26.11
12	Допты үстінен қабылдау	3	30.11 03.12
13	Допты астынан қабылдау	3	07.12 10.12
14	Ойыншының алаңда допты беруі және ұстауы	3	14.12 17.12
15	Ойыншының алаңда орын ауыстыра білуі	3	21.12 24.12
16	Кез-келген жерден допты көтеру	3	28.12 11.01
17	Тіке шабуылдау соққысы	3	14.01 18.01
18	Тосқауылдан бұрып соғу	3	21.01 25.01
19	Екінші допты бірден көтеру	3	28.01 31.01
20	Артқы шептен соғу	3	01.02 04.02
21	Алдап соғу	3	08.02 11.02
22	Құлап бара жатып допты қабылдау	3	15.02 18.02
23	Құлап бара жатып допты беру	3	22.02 25.02
24	Тосқауыл қою	3	01.03 04.03
25	Екі-үш ойыншы тосқауыл қою	3	08.03 11.03

26	Тосқауыл артын сақтандыру	3	15.03 18.03
27	Екі-үш ойыншы тосқауыл қою	3	01.04 05.04
28	Тосқауыл артын сақтандыру	3	08.04 12.04
29	Сокқыны бұрыштап күтіп алу	3	15.04 19.04
30	Үштен қарапайым допты көтеру	3	22.04 26.04
31	Допты түсірмей ойнау	3	29.04 03.05
32	Тасқын жасап соғу түрлері	3	06.05 10.05
33	Ереже бойынша ойнау	3	13.05 17.05
34	Волейболдан жарыс	3	20.05 24.05
	Барлығы	102сағ	

Қолданылған әдебиеттер тізімі.

1. Дене тәрбиесі - 8. Алматы. «Мектеп» 2004.
Ю.Төлеуғалиев. С.Тайжанов.
2. «Мектептегі дене шынықтыру» ғылыми-педагогикалық журналы
№4 .2005жыл
3. «Дәулет.kz» ғылыми-педагогикалық журнал
№2 .2010жыл
4. «Спорт жұлдыздар-мен жүздесу» журналы.
№3-4 .2011жыл
5. «Қазақ спорты» республикалық газеті
№25 2011жыл
6. «Валеология дене тәрбиесі спорт»
республикалық педагогикалық-әдістемелік журнал
№4 .2005жыл

Бекітемін:
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Келісемін:
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б. Құдайбергенов

**Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі**

Үйірме жетекшісі: Махай Кенесары Талғатұлы

Үстел теннисі

2021-2022 оқу жылы

ТҮСІНІК ХАТ

«Дене шынықтыру» пән ретінде жалпы білім беретін мектепте маңызды рөл атқарады, оқушыныға жалпы адамзаттық мәдениет саласында өзін-өзі белсенді шығармашылық көрсетуге дайын тұлға ретінде қалыптасуына ықпал етеді.

Үстел теннисі адамды организмге тек қана биік талаптарды көрсетеді. Әр түрлі тізбектегі ойындары және байланыс, әртүрлі интервалдармен уақытында жаттығуларды кезектеседі, қарқын және ұзақтық бойынша бірдей емес.

Мақсаты:

Үстел теннисі бұл дене тәрбиесінің құралы денсаулықтың жан-жақты дене құрылысының өсіп-жетілуі және күшейтуіне мүмкіндік туғызады. теннис ойнау қол-көз координациясын жақсартады, ойлау шапшаңдығын арттырады, ұжым бірлігін арттырады, Оқушылардың қимыл-қозғалыс әрекетін қалыптастырып, дамыту. Оқушыларды ептілікке, шапшаңдыққа тәрбиелеу.

Міндеті:

- үстел теннис ойыны денсаулықты нығайту, ағзаның қызметтік мүмкіндіктерін арттыру және негізгі физикалық қасиеттің дамыту.

- үстел теннис ойының дамыту және сауықтыру бағытындағы дене жаттығулары базалық спорт түрлерінің іс- қимыл әдістерімен техникасы арқылы қимыл тәжірибені байыту, қимыл қозғалыс мәдениетін қалыптастыру.

- денешынықтыру және спорт жайлы олардың тарихы туралы қазіргі дамуы және салауатты өмір салтты жайлы білімдерді игеру.

- тұлғаны оң қасиетке тәрбиелеу, оқу және жарыс әрекеттерінде ұжымдық әрекеттестік пен ынтымақтастық межелерін сақтау

Күтілетін нәтиже:

- Оқушылардың қимыл дағдыларын қалыптастырады.

- Теориялық білімдері артады.

- Оқушылардың төзімділігі, шапшаңдығы, ептілігі дамиды.

- Денсаулықты нығайту және шынықтыру, дененің дұрыс өсіп жетілуі және ағзаның жұмыс қабілеті артады.

Кіріспе

Үстел теннисі «дене тәрбиесі» пәнінде оқушылардың білім жүйесінде өте кең тараған ойын. Бұл үстел теннисінің спорттық және қозғалыс ойындары ретінде аса көп материалдық шығынды және спорттық жарыстарда, жаттығуларда аса көп орынды талап етпейді. Сонымен бірге ойын кезінде жоғары қозғалыс белсенділігі мен ерекшелене отырып оқушылардың бойына жылдамдық, ептілік, қимылды басқарушылық, зейінділігін арттыру, әрекет жасау, көзбен мөлшерлеу, ойлау сияқты қабілеттіліктерін қалыптастырады.

Үстел теннисі өте қызықты, жан жақты, әр жастағы адамдар үшін қол жетерлік ойын. Ол өте құмарлы және назданбайды. Қимыл қозғалыстың тездігі, шабуылдардың шапшаңдығымен, техникалық қиыстырулардың кенеттілігімен оқиғалардың әсерлілігімен өзіне қатты қызықтырады. Қимыл қозғалыс, дағдылардың әр түрлілігімен, түрлі үйлестік пен күшейте түсуімен, барлық физикалық сапалардың дамуына жағдай жасайды. Ойын кезінде ойыншы жалынды, жігерлі күшпен бірге дене қозғалысына қосымша күш береді. Оқушылар ойынның жаңа элементтері мен ойын тактикасын меңгеріп, ойынның негізгі ережелерімен танысуы қажет. Үстел теннисімен шұғылдану оқушылардың физикалық дамуына, пәнмен, күн тәртібімен, гигиена және өз-өзін бақылауымен танысуға бағытталуы тиіс.

Үстел теннисінің даму тарихы.

Үстел теннисі – бұл спорттық ойын. Басқалары көп ойланатындай ойынмен жұмыс арасында сондай үлкен айырмашылық жоқ. Жақсы ойын жақсы жұмысқа ұқсайды, жаман – жаман жұмысқа деп, осылай педагог Анатолий Семенович Макаренко айтқан.

Ертеректе үстел теннис ойынын пинг – понг деп атаған. Бұл сөз қалайда болсын аударылмайды, бұл доппен соққы жасау кезіндегі қарапайым дыбыс белгісі. ол оңнан солға, солдан оңға ұшады, анда – мұнда пинг – понг.

Қазіргі теннис шеберлері денгейінде доп сондай көп ұшпайды. Жылдам соққы – бәрі бітті. Сондықтан бұл атау жойылған.

Сондай-ақ сіз үстел теннисі қайдан шықты деп сұрақ қоя аласыз. теннис сөзінің тура шыққан жері белгіленбеген, бірақ грек сөзінің лента дегеніне болжайды. осы арқылы доп бір ойыншыдан басқысына соққы жасалып отырған.

Үстел теннисінің дамуы туралы ақпараттар карама – қайшы. Кейбіреулері Азияда яғни Жапония немесе Қытайда пайда болған деседі. Европадан шыққан деген туралыда мәлімет бар.

XIX ғасырда үстел теннисі Россияда пайда болды. Ойынның бірінші ережелері Англиядан шыққан, бір партия ойыны 21 ұпайға емес қазіргідей, ол 30 ұпайға дейін жалғасқан. Киім түрлері мынадай-әйелдерде ұзын көйлекпен, ерлер ұзын смокинг киген.

Ақырындап ракетканың формасы өзгере бастады. Ол жұқа тақтайдан жасалды (бұған дейін ракеткалар сымдармен болған), ұстайтын жерлері қысқартылды, жаңа материалдармен үстіңгі жақтарын жабыстырды – былғары, велфр, пергамент және т.б.

Үстел теннисінің бірінші ресми кездесуі 1900 жылы өткізілді. Ал 1901 жылы ресми турнир Индияда болып өтті. Оны бірінші халықаралық жарыс деп санауға болады. осы турнирде жеңіске Индиялық спортшы Нандо жеңіске жетті.

Англиядан ойын Австрия-Венгрияға, одан Германия Чехословакияға жетті. Үстел теннисінің жылдам таралуынан міндетті түрде халықаралық ұйым құруға және бірдей ойын ережесін шығаруға әкелді. 1926 жылы Берлинде халықаралық федерация пайда болды. Айвор Мантегю көрнекті ағылшын әдебиетшісі, қоғам қайраткері ИТТФ төрағасы болып сайланды. ИТТФ бірінші конгресі және әлем чемпионаты 1927 жылы желтоқсанда болды. Жарыс жекелей ерлер және әйелдер, жұптасып ерлердің және араласқан түрде өтті.

1928 жылы жарыстарда әйелдер жұптасып ойынға қатыса бастады. Содан бастап әлем чемпионаты өткізіліп отырды, 1940 – 1946 ж.ж санамағанда. Әлемнің бес дүркін чемпионы (1930-1935 ж.ж) ағылшындық Виктор Барна ойынның техникасына және тактикасына көп еңбегін сіңірді.

Көрермендердің жарысқа деген қызығушылығы арта түсті.

1935 жылы Лондондағы әлем чемпионатында ойынды күніне 10000 мың адам тамашалап отырған.

1936 жылы ИТТФ конгресі «пинг-понг» атауының орнына үстел теннисі деген шешім қабылдады. Ұпайды ұтып алу үшін көп уақыт жұмсалған. Мысалға әлем біріншілігінде Эрлих (Франция) және Панет (Румыния) 2 сағат 10 мин 1:0 есебіне ғана жеткен.

1934 жылы Хаге Науэрром (Франция) және Холдгебером (Румыния) арасындағы кездесу 8 сағатқа созылған. Бұл үстел теннисі тарихындағы ең ұзаққа созылған кездесу.

Сондықтан да қандай бір шешім қолдану керек болды, 1936ж. 1 сағат көлемінде шектелді, бірақ чемпион белгілі болған жоқ. Ойын ережесіндегі басты өзгерісті ол тордың төмендетілгенін санауға болады (17 ден 15,25 см дейін), үстелдің белгілі бір биіктікте құрылды – 76 см. Сондай-ақ доппен подача беру кезінде айналдыруға болмайтын. Осы барлық өзгерістер айтарлықтай тигізуде мүмкіншілік әкелді.

Жаңа жоспардағы И.Андчодис, Вичноновский (Чехия), ортақ күшке жұптасып солдан және оң жақтан шабуыл жасай алатын ойыншылар шықты.

1952 жылы Бомбейдегі әлем біріншілігінде, үстел үсті теннисінің жаңа дәуірі басталды. Бұл жапон спортсмендерінің халықаралық аренаға шығумен байланысты. Олар допты беруді өте жақсы меңгерді, 4 ұпайдан 10 ұпайға дейін ұтып отырды. Екінші дене дайындығының жоғары болды. Әлем чемпионы саты болды, олар барлық төрт разрядта бірінші орынды иеленді.

1954 жылдан 1957 жылға дейін Румын спортшылары жапон теннисшілеріне айтарлықтай қарсылық көрсетті.

Ресейге ойын 1860 ж. келді, біршама уақыт Москва және Петербургтың жеке үйлерінде ойынға қызықты, одан ойынға қызығушылық жоғалды. Жаңа ғасырдың 20 жылдары, яғни 1927-1929жж. Көтерілу басталды. Қалалық, халықаралық жарыстар өткізіле басталды. Ойын залдар жетіспеді, ашық жерде ойнау қиын болды. Ұлы Отан соғысынан кейін 1946ж. Москвада бірінші халықаралық ойын өтті Москва-Ужгород.

Үстел теннисі Литва, Латвия, Эстония, Молдовияда сәтті ойынға айнала бастады. 1948 жылы КСРО – да бұл ойын «стол теннисі» деп атала бастады, 1949 жылы бөлекілодақ бірлестігі «спорт шебері» атағын беруді қарастырды.

1951 жылы алғаш рет КСРО елдер арасында чемпионат өткізілді. Ерлер арасында Акоюн (Армения), ал әйелдерде А.Митова (Эстония) чемпиондық атаққа ие болды.

1957 жылы кеңес одағының теннисшілері елемдік аренада бірінші жетістіктеріне жетті.

Халықаралық турнирде Югославия және Болгария командаларының қатысуымен КСРО – ның «Ленсталь» командасы бірінші орынды жеңіп алды. 1958 жылы алғаш рет Европа біріншілігіне қатысты

1. Үстел теннисін ойнау қол-көз координациясын жақсарттады, ақыл-ойды сергітеді, концентрация мен тактикалық стратегияны дамытады. Бұл дегеніміз күні бойы компьютер алдында отыратын кеңсе қызметкерлері үшін таптырмас спорт деген сөз. Мәселен, компьютер алдында көп отыратын адамдар көзге арналған гимнастика жасауды әдетке айналдырғаны абзал. Ал үстел теннисін ойнағанда шапшаң қозғалған допты көру үшін көз қарашықтары еріксіз қозғалатыны айтпаса да түсінікті. Ал мұнымыз, өз кезегінде, көздеріміз үшін керемет гимнастика.

2. Ойлау шапшаңдығын арттырады. Үстел теннисін «high-speed chess» – «аса шапшаң шахмат» деп бекерден бекер атамаса керек. Бұл спортта допты неғұрлым қатты жылдамдықпен соғу, айналдыра шабуыл, үстелге дәл түсіру және қарсыластың соққысына шапшаң бейімделіп, шебер қайтара білу төтенше маңызды. Бұның бәрі тез ойлау мен тез шешім қабылдауды қажет етеді.

3. Рефлекстерді дамытады, яғни дене қозғалысы шапшаңдығын арттырады. Себебі ойынның сипаты шапшаң ырғақты, қысқа қашықтықты болғандықтан ірі әрі ұсақ бұлшық еттердің қозғалысы жақсарады.

4. Буындарға аса пайдалы. Тізеңіз ауырады ма, арқаныз тырыса ма, жауырыныңыз сыздай ма? Онда үстел теннисін ойнаңыз. Ол Сіздің денеңізді лезде сергітіп, буындарыңызға аса ауыртпалық түсірместен-ақ, оларды шыңдай түседі.

5. Калорияларды жағып, сымдай тартылып жүрудің керемет жолы. Салмағы 69 килограмды құрайтын адам 1 сағат теннис ойнаса, 272 калорияны оңай жағып жібереді екен.

6. Мидың саулығын сақтайды. Альцгеймер Уикли (Alzheimer's Weekly) ақпараты бойынша үстел теннисін ойнағаннан мотор дағдылары мен сана сергектігінің шыңдалуы анық байқалған. Жапонияда өткізілген клиникалық зерттеулер нәтижесіне сәйкес үстел теннисін ойнау миға қан ағымын айтарлықтай арттырады екен, тіпті алжудан да сақтауы ықтимал екен.

7. Мидың түрлі бөліктерінің жұмысын ынталандырады. Қарсыластың соққысын қайтарғанда, ойыншы ми қабығының префронтальды (маңдайға үсті) бөлігін қолданады екен, өз кезегінде, мидың бұл бөлігі стратегиялық жоспарлауға жауапты. Ойынның физикалық белсенділікті қажет ететін ширақ қозғалыстары мидың гиппоталамус деп аталатын бөлігін ынталандырады екен, мидың бұл бөлігі ұзақ мерзімді фактілер мен оқиғаларды қалыптастыруға және сақтауға жауапты.

8. Ұжым бірлігін арттырады. Әсіресе бұл қызметкерлері бірін-бірі тани бермейтін үлкен мекеме ұжымдарына оңтайлы болмақ. Жұмыс барысында ортақ істес болмағандықтан, әншейінде кездескенде тек амандасумен шектелетін қызметкерлер үзілісте үстел теннисін ойнау барысында ортақ қызығушылықтары пайда болып, шүйіркелесіп жатады. Оның үстіне үстел теннисі жас және жыныс ерекшеліктеріне келгенде аса демократиялық спорт. Яғни оны жас та, кәрі де, ер де, әйел де бір-бірімен ойнай береді.

Ойын ережесі.

1. Бери деп – ойынға допты қосқанды айтамыз. Допқа ракеткамен соққы жасағаннан кейін, үстелден доп секіру керек те, берушінің жағынан, одан сетканың үстімен тимей қарсыласының жағының столға түсу керек.

2. Допты беру кезінде ракетка және доп үстел сызығының артқа жағында болу керек.

Бери басталады – алақандағы допты жоғары қарай лақтырып, одан бірден ракеткамен соққы кетеді. Соққы міндетті түрде төмен түскен кезде ғана орындалады. Негізгі бери допка ракеткамен соққы орындауда саналады.

Бери кате болып саналады, егерде:

- Доп бірден берілсе.

- Доп лақтырылған жоқ немесе дұрыс лақтырылмаса.

- Бериші түсіріп ала, немесе допты ұстап қалса, бери үшін лақтыруда, допка соққы жасау кезінде тигізе алмаса.

- Берілген доп қарсыласының жағына жетпесе.

3. Бери қайтан беріледі, егер – допты қабылдаушы берудеменің соққы жасағанға дейін, ол дайын емесін деп ескертсе.

- Допты қабылдауға дайын болу
- Үстелден жарты метрдей қашықтықта тұру;
- Доптың бағытына қарай қозғалу;
- Бастапқы бағытқа оралу;
- 2,3,4, пункттерін ойынның соңына дейін қайталау.

Ойын мақсаты ережеге сәйкес допты ракеткамен қағысу . Ойын 2 ойыншыдан тұрады немесе екі ойыншыдан құралатын екі командамен жүргізуге болады, баскетболдан айырмашылығы осында. Регби ойынынан айырмашылығы арнайы жасақталған бөлмеде кем дегенде 7,7 және 4,5 м аралығында аумақта ойын жүргізуге болады.

Ойынға қатысушы алғашқы болып допты ракеткамен қарсыласына қағу арқылы басталады (бірінші болып қағу жеребиімен анықталады) Содан кейін ракеткамен жасалған соққы, допты секіртіп арнайы жасалған ортадағы сеткаға тимей қарсыластың жағына тиіп барып түсу қажет.

Ойын барысында ойынға қатысушылар столдың шеткі тұсындағы сызықтан кейін тұрып ракеткамен допты қағысу керек. Әрбір жеңіліс қарсыласындағы ойыншыға ұпай алып келеді.

(немесе командаға). 2001 жылы бекітілген халықаралық ереже бойынша әрбір ойын 11 ұпайдан тұрады, бірақ та 21 ұпайдан тұратын ойын үлгісі кәсіптік тұрғыда (танымал) қолданысқа ие. Матч тақ саннан құралған ойыннан тұрады, (негізі 5 немесе 7) биллярд ойыны іспеттес.

Үстел теннисі ойынындағы қауіпсіздік ережелері:

1. Мұғалімнің рұқсатынсыз залға кіруге болмайды;
2. Теннис үстелінің жанына отыруға болмайды;
3. Ойыншылардың ойын кезінде біріне – бірі ракетка сілтеп, дөрекі қылық жасауға жол берілмейді;
4. Жаттығуларды орындауды ұйымдастыру барысында қойылатын бірыңғай талаптарды дәл орындау керек.

«Үстел теннисі» үйірмесінің күнтізбелік жоспары

Аптасына- 3- сағат, барлығы 102- сағат.

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	1.Теннисшілердің техникалық дайындығы	3	6, 8, 10, 09
2	1.1.Қалақшаны ұстау тәсілдері	3	13-15-11.09
3	1.1.1.Қысқаша теориялық мәліметтер	3	20-22-24.09
4	1.1.2. Оқыту әдістемесі	3	27-29.09.11.10
5	1.2. Теннисшінің тұрысы мен қозғалысы	3	4-6-9.10
6	1.2.1. Қысқаша теориялық мәліметтер	3	11-13-15.10
7	1.2.2. Оқыту әдістемесі	3	17-19-21.10
8	1.3 Доп беру (подача)	3	25-27-29.10
9	1.3.1 Қысқаша теориялық мәлімет	3	1-10-11.11
10	1.3.2 Оқыту әдістемесі	3	12-13-14.11
11	1.4 Жазу (накат)	3	21-24-25.11
12	1.4.1 Қысқаша теориялық мәлімет	3	28.11.21.11
13	1.4.2 Оқыту әдістемесі	3	1-3-10.12
14	1.5 Топ-спин	3	11-15-17.12
15	1.5.1 Қысқаша теориялық мәлімет	3	20-22-24.12
16	1.5.2 Оқыту әдістемесі	3	27-29.12.11
17	1.6 Тіреуіш	3	10-12.14.01
18	1.6.1 Қысқаша теориялық мәлімет	3	17-19-21.01
19	1.6.2 Оқыту әдістемесі	3	24-26-28.01
20	1.7 кесіп алу (подрезка)	3	31.01.2-4.02
21	1.7.1 қысқаша теориялық мәліметтер	3	7-9-11.02
22	1.7.2 Оқыту әдістемесі	3	14.12-16.12
23	1.8 Тактикалық дайындық	3	21-23.12.02
24	1.8.1 Ұтыс ұпайын ойнату тактикасы	3	25.02-27.02
25	1.8.2 Ұтыс ұпайын ойнату кезінде шашаң соққыларды орынау техникасы	3	1-9-11.03
26	1.8.3 Шабуылға қарсы тұру тактикасы	3	14-16-17.03
27	1.8.4 Шабуыл соққыларды жазумен орындау тактикасы	3	04-6-8.04
28	1.8.5. Кездесу жарысын өткізу тактикасы	3	11-13-15.04
29	1.9 Жұпта ойнаудағы ерекшеліктер	3	18-20-22.04
30	1.9.1 Жұпта ойнау тактикасы	3	25-27-29.04
31	1.9.2 Жұпты ойнау кезінде негізгі тактикалық тәсілдер	3	2-4-6.05
32	1.9.3 Методикалық нұсқау	3	10-11.05.05
33	1.10 Жарыстарды өткізу ережесі	3	14-16-17.05
34	1.10.1 Жарыстарды ұйымдастыру	3	18-20-21.05

Қолданылған әдебиеттер

1. А.Н. Амелин. Үстел теннисі (спорт әліппесі)/ А.Н. Амелин, В.А. Паншина. – М: ФиС, 1980.-112 б.
2. Г.В. Барчукова. Үстел теннисін ойнауға үйрен/Г.В. Барчукова.-М.: Кеңес спорты, 1989.-48 б.
3. Г.В. Барчукова. ЖОО үстел теннисі /Г.В. Барчукова, А.Н. Мизин.-М.: Спорт Академ Пресс, 2002.-132 б.
4. Ю.П. Байгулов. Үстел теннисінің негіздері/Ю.П.Байгулов, А.Н. Романин -М.: ФиС, 1979.-160 б.
5. Г. Гринберг. Үстел теннисі./Г.Гринберг.-Кишинев, 1973.-94 б.
6. К. Еременко. Кіші қалақшаның шеберлері/ К.Еременко, А. Силинков-Ташкент: Еш гвардия, 1988.-128 б.
7. Ю.П. Байгулов. Үстел теннисінің негіздері/Ю.П.Байгулов, А.Н. Романин -М.: ФиС, 1979.-160 б.
8. В.С. Иванов. Үстел теннисі./ В.С. Иванов. М.:Ф и СД9707-196 б.
9. В.С. Иванов. Теннис үстелде./ В.С. Иванов. М.:Ф и СД9707-160 б.
10. Үстел теннисі. Сайыс ережелері. – М.:Ресей үстел теннисінің федерациясы, 2002.-191 б.
11. Үстел теннисі. Спорт секциясы, дене шынықтыру ұжымына және спорт клубы үшін бағдарлама.-М.:СД978.40б.
12. Үстел теннисі. ДЮСШ және СДЮСШОР үшін оқыту бағдарламасы.-М.:Кеңес спорты, 1990.-47 б.
13. Үстел теннисі. Сайыс ережелері.-М.:ФиС, 1971.-48 б.
14. С. Силонов. Үстел теннисіндегі қалақша/Үстел теннисі.№2.-2002.
15. Л.Орман. Заманауи үстел теннисі/Л. Орман.-М.: ФИС 1985.-175б.
16. Б.М. Розин.Кіші қалақшаның кереметтері./Б.М. Розин. – Душанбе, 1986.64 б.

Бекітемін:
Мектеп директоры: Л.Х.Еспанова

Келісемін:
Тәрбие ісі орынбасары: Н.Б. Құдайбергенов

**Әйтеке би ауданы
Т.Жүргенов ауылы
Т.Жүргенов атындағы жалпы білім беретін орта мектебі
Үйірме жетекшісі: Ахметов Мейрамбек Болатұлы**

Қыз балалар волейбол

2021-2022 оқу жылы

Түсінік хат

Бұл бағдарлама бойынша дене тәрбиесінен оқушыларға денсаулықтарын шынықтыру мен салауатты өмір салтын сақтауға тәрбиелейді.

Үйірме-бұл сыныптан тыс жұмыстың ең белсенді әрі тиімді формаларының бірі,мұндағы тарау-тақырыптар кеңейіп,тереңдей оқытылады.

Онда оқушылардың волейбол ойыны туралы теориялық білімдерін практика мен ұштастыра отырып,тереңірек таныстыру,ойын барысында аса ептілікке,ұқыптылыққа,ұжымшылдыққа тәрбиелей отырып,барлық уақытта да төзімділік қабілетін дамытуға көңіл бөлінеді. Қимыл-қозғалыс жаттығуларын орындау техникасының дұрыс негізін қалап, оқушылардың икемділігін арттыру, қимыл сапаларын жетілдіріп, дене құрылысын дұрыс қалыптастыру және волейбол спорттық ойынының түріне әуесқойлығын арттыру. Оқушылардың қозғалмалы дағдылары мен қимыл белсенділігін арттыратын жаттығулардың негізінің бірі жылдамдыққа үйрену қасиеттерін жетілдіру болып табылады. Волейбол ойынының қыр-сырын терең меңгерте отырып, әртүрлі әдіс тәсілдеріне машықтандыру

Үйірменің мақсаты:

- а) Оқушылардың денсаулығын нығайту;
- ә) Денешынықтыру мәдениетін қалыптастыру;
- б) Өзін –өзі тәрбиелеу мен өзін-өзі жетілдіру себептерін белсенді ету.
- в) Волейбол ойынының теориялық білімін практикамен ұштастыру арқылы әдіс-тәсілдерін меңгерту;

Оқыту міндеттері:

- ❖ Өмірлік маңызды қозғалыс дағдыларын, танымдық-қозғалыс белсенділігін арттыруды қалыптастыруға себепкер болатын дене жаттығуларының негізгі түрлерін оқушылардың меңгеруіне көмектесу;
- ❖ Уақыт пен кеңістікте қозғалыс әрекеттерін басқаруға деген ізденісті (шығармашылық) қабілеттерді оқушыларда дамыту үшін жағдай туғызу;
- ❖ Спорттық ойынның бірі- волейбол және дене жаттығулары мен дербес айналысуға қызығушылықты қалыптастырып, дамыт

Үйірме жоспары (аптасына 3 сабақ)

Р/с	Тақырыптар	Сағат саны	Өтілетін уақыты
I.	Кіріспе.	3сағ	6-9.09
1	Салауатты өмір салтын қалыптастыру жолдары	3	6-9.09
II.	Теориялық мәліметтер	9сағ	
2	Волейбол ойынының шығу тарихы	3	13-16.09
3	Волейбол ойыны кезінде орындалатын қауіпсіздік ережелері	3	20-23.09
4	Волейбол ойынының негізгі және жеңілдетілген ережелері мен танысу	3	27-30.09
III.	Дағдыны бекітуге арналған дене жаттығулары	9сағ	
5	Жалпы қозғалыс дайындығы	3	4-7.10
6	3*10м-ге қайталап жүгіру	3	11-14.10
7	Саптық және жалпы дамыту жаттығулары	3	18-21.10
IV.	Жеке тактика элементтері	81сағ	
8	Допты ойынға үстінен қосу	3	25-28.10
9	Допты ойынға астынан қосу	3	8-11.11
10	Допты ойынға қосып, тез орнына келу	3	15-18.11
11	Допты ойынға жанынан қосу	3	22-25.11
12	Допты үстінен қабылдау	3	29-2.12
13	Допты астынан қабылдау	3	6-9.12
14	Ойыншының алаңда допты беруі және ұстауы	3	13-16.12
15	Ойыншының алаңда орын ауыстыра білуі	3	20-23.12
16	Кез-келген жерден допты көтеру	3	27-30.12
17	Тіке шабуылдау соққысы	3	10-13.01
18	Тосқауылдан бұрып соғу	3	17-20.01
19	Екінші допты бірден көтеру	3	24-27.01
20	Артқышептен соғу	3	31-3.01
21	Алдап соғу	3	7-10.02
22	Құлап бара жатып допты қабылдау	3	14-17.02
23	Құлап бара жатып допты беру	3	21-24.02
24	Тосқауыл қою	3	28-03.02
25	Екі-үш ойыншы тосқауыл қою	3	7-10.03
26	Тосқауыл артын сақтандыру	3	14-17.03
27	Екі-үш ойыншы тосқауыл қою	3	21-24.03
28	Тосқауыл артын сақтандыру	3	4-7.04
29	Сокқыны бұрыштап күтіп алу	3	11-14.04
30	Үштен қарапайым допты көтеру	3	18-21.04
31	Допты түсірмей ойнау	3	25-28.04
32	Тасқын жасап соғу түрлері	3	2-5.05
33	Ереже бойынша ойнау	3	9-12.05
34	Волейболдан жарыс	3	16-19.05
	Барлығы	102сағ	

Қолданылған әдебиеттер тізімі.

1. Дене тәрбиесі - 8. Алматы. «Мектеп»
2004.Ю.Төлеуғалиев.С.Тайжанов.
2. «Мектептегі денешынықтыру» ғылыми-педагогикалық журналы
№4.2005жыл
3. «Дәулет.кз»ғылыми-педагогикалық журнал
№2 .2010жыл
4. «Спорт жұлдыздар-мен жүздесу»журналы.
№3-4.2011 жыл
5. «Қазақ спорты»республикалық газеті
№25 2011жыл
6. «Валеология денетәрбиесі спорт»
республикалықпедагогикалық-әдістемелікжурнал
№4.2005жыл,№3-4